

Міністерство культури та стратегічних комунікацій України
Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка
Факультет музикознавства, композиції, вокалу та диригування
Кафедра композиції

Бакалаврська робота

**«Фестиваль Сучасної Української Музики в Нью-Йорку (USMF)
як міжнародна сцена української музичної культури»**

Виконала –

Студентка 4 курсу денної форми навчання
Спеціальності 025 – Музичне мистецтво
Профілізації Композиція

Стеценко-Скітко ІІ Ксеня-Наталя Кирилівна

Науковий керівник

Кандидат мистецтвознавства,
Доцент кафедри композиції
ЛНМА імені М.В.Лисенка

Мануляк Остап Михайлович

Рецензент –

Кандидат фізико-математичних наук,
Доцент кафедри композиції
ЛНМА імені М.В.Лисенка

Тракало Олександра Михайлівна

Львів 2025

ПЛАН

ВСТУП	2
РОЗДІЛ I.	6
Історія українських музичних прем'єр на сценах різних країн світу	
РОЗДІЛ II.	13
Фестиваль Сучасної Української Музики в Нью-Йорку як міжнародна сцена української музичної культури: від задуму до втілення	
2.1. Ідея створення фестивалю	
2.2. Загальний опис USMF: його мета і формати	
2.3. Програма фестивалю та принципи її побудови	
РОЗДІЛ III.	30
Вплив фестивалю на позиції сучасної української музики у світі	
3.1. Відгуки в медіа	
3.2. Плани команди USMF на майбутнє	
ВИСНОВКИ	44
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ	46
ДОДАТКИ	
ДОДАТОК 1.	49
Інтерв'ю авторки дослідження Ксені Стеценко з арт-директоркою фестивалю Лією Бетстоун	
ДОДАТОК 2.	65
Повна програма сезонів фестивалю в українському перекладі	

ВСТУП

На жаль, українська культура зазнала не одне десятиліття репресій, наймасштабніші з яких відбувалися в періоди її колонізації російською Імперією та під час існування Радянського Союзу. Зараз, через повномасштабну війну РФ в Україні, культура страждає знову: на окупованих землях все українське знищується відкрито, а на решті територій потрібні чималі зусилля, аби вберегти фізичні експонати від російських ракет. Але це – лише вершина айсберга, адже насправді, все значно глибше: українська культура страждає від того, що її носії, якщо не позбавлені самого життя, то позбавлені його нормальних проявів, які були доступні до великої війни. І на жаль, атаки України з боку північного сусіда й свідоме знищення її культури зараз лише продовжує історію репресій українського народу, що тривають не одне покоління. Тож **українська культура як основа етнічної та політичної ідентичності нації знаходиться в постійній небезпеці**, перебуває у стані виживання.

Єдиним позитивним результатом такої ситуації є те, що в українців виховується опір, а національна свідомість загострюється. І саме це має значний вплив на позиції української культури у світі, де навіть за останні 3 роки з'явилися мільйони нової української діаспори. Ми хочемо говорити світу про Україну, ми несемо її культуру в міжнародну спільноту і робимо це настільки відповідально й із таким ентузіазмом, як тільки можливо, адже від цього залежить доля нашої країни. Вона напряду залежить, звісно, в першу чергу від подвигів наших захисників і стійкості тих, які залишилися. Але **імідж України у світі**, який **впливає на фінансування з боку наших іноземних партнерів**, а отже й **внутрішню безпеку країни**, однозначно, потребує роботи як у межах, так і поза межами України. І одним із проявів такої роботи власне є цілеспрямована просвітницька діяльність та гідна репрезентація української культури на міжнародній арені.

Чому саме культури? Аби відповісти на це питання сповна, вважаю доречним спершу звернутися до визначення самого поняття культури. Воно є

комплексним, тож інтерпретується по-різному залежно від контексту. Більше того, у другій половині минулого століття двоє американських антропологів Альфред Кребер і Клайд Клакхон зробили спробу зібрати усі визначення культури воєдино та класифікувати їх у праці «Culture: A Critical Review of Concepts and Definitions» (1952), що містила в собі термінологію культури приблизно на 180 термінів. За 30 років, продовжуючи свою роботу, вчені запропонували світові вже майже 5 сотень різних дефініцій культури на Міжнародному філософському конгресі в Торонто (1983). Попри велику кількість інтерпретацій цього поняття і його первинне значення «обробки землі» у праці Цицерона, усі ці трактування можна поділити на три великі групи, що визначають культуру в трьох найбільш загальновживаних контекстах: культура як мистецтво, культура як норми поведінки в суспільстві і культура як ідентифікатор певної ідентичності та приналежності до певної спільноти з її унікальним досвідом і світоглядом. Кожна зі згаданих інтерпретацій є правильною, але жодна з них не може окреслити культуру сповна і дати їй одне-єдине визначення. Та, керуючись необхідністю сформулювати його стисло для грамотного оперування семантикою в рамках свого дослідження, **визначаю культуру, перш з все, як «м'яку силу»**, що декодує, переосмислює і також створює цінності, чим впливає на всі сфери життя людини й суспільства, включно з політикою. Тож саме через це я вважаю культуру впливовим гравцем **на міжнародній політичній арені у наш час.**

Тож **метою моєї роботи** є визначення ефективних форм популяризації сучасної української музичної культури у форматі міжнародних фестивалів через дослідження історії виконання нової української академічної музики у світі загалом та у США зокрема - з основним фокусом на Фестивалі Сучасної Української Музики в Нью-Йорку (UCMF).

Таким чином **об'єкт дослідження** – це міжнародні фестивалі сучасної музики, **а його предметом** є фестиваль «UCMF» у м. Нью-Йорк.

Для досягнення мети моєї роботи було поставлено наступні **завдання**:

1. Опрацювати літературу про нову українську музику у програмах міжнародних фестивалів
2. Дослідити суть та особливості Фестивалю Сучасної Української Музики через аналіз доступних матеріалів та
3. Перекласти інтерв'ю з англійської мови на українську
4. Проаналізувати й підсумувати програму всіх сезонів UCMF
5. Створити цю роботу як перше академічне україномовне джерело про фестиваль, яке може змотивувати інших дослідників музики вивчати його зокрема і тему української музики в світі загалом

Під час роботи над цими завданнями я вдалася до аналітичного, системно-структурного, компаративного, хронологічного, антропологічного, феноменологічного та емпіричного **методів дослідження**, а також до методів глибинного інтерв'ю з засновницею фестивалю Л.Бетстоун та насиченого опису («thick description») Кліффорда Гірца, що полягає в інтерпретації культурних явищ зсередини і з особливою увагою до їхнього контексту.

Наукова новизна роботи полягає у створенні нового відкритого джерела інформації про фестиваль у форматі інтерв'ю про UCMF і цієї роботи в умовах обмеженої наявності ресурсів про фестиваль, а також у тому, що цільовий аналіз Фестивалю Сучасної Української Музики в Нью-Йорку представлений в українському та зарубіжному музикознавстві вперше.

Актуальність теми даної роботи аргументована чотирма основними фактами:

1. Загроза знищення української культури через повномасштабне вторгнення РФ та важливість її збереження у цей час
2. Підвищений інтерес міжнародної спільноти до української культури загалом і музики зокрема
3. Унікальність Нью-Йоркського фестивалю, присвяченого виключно українській сучасній академічній музиці та її репрезентації для іноземного середовища
4. Відсутність академічного представлення цієї теми в контексті USMF у світовому музикознавстві та назагал мізерна кількість україномовних джерел про цей фестиваль

Обсяг роботи сягає 78 сторінок, з яких 29 сторінок є додатками, а 3 сторінки - списком літератури.

Структура: вступ, три розділи, висновки, список джерел та два додатки.

РОЗДІЛ I

Історія українських музичних прем'єр на сценах різних країн світу

До проголошення незалежності України у 1991 р. українська музика, зокрема власне сучасна академічна музика, існувала виключно в тіні домінуючого радянського наративу. Хоч багато українських композиторів формувалися в українському середовищі, на міжнародному рівні їх часто представляли саме як радянських або взагалі намагалися зробити російськими. Так спершу було навіть із засновником української модерної композиторської школи Борисом Лятошинським. Але після смерті Й.Сталіна його твори, як і твори його учнів та інших українських композиторів почали поступово з'являтися у програмах музичних фестивалів Європи уже в 1960–1980-х роках.

Однією з перших великих міжнародних сцен, на якій звучала українська сучасна академічна музика, був фестиваль «Варшавська осінь» у Польщі. Польські критики високо оцінили роботу композиторів з України і між двома країнами почалися тривале спілкування та інтенсивний культурний обмін, що триває досі.

Це був знаковий момент виходу української музики на міжнародну арену, однак її повноцінне представлення почалося лише після розпаду СРСР, коли з'явилася можливість формулювати національну мистецьку політику незалежно від Москви. Після проголошення Незалежності українські музиканти отримали більше можливостей для участі в міжнародних фестивалях як самостійні представники України. Значну роль у цьому відіграли культурні інститути, дипломатичні місії та ініціативи самих митців. Наприклад, Національний ансамбль «Київська камерата», Національний симфонічний оркестр України і хор «Думка» неодноразово виступали на фестивалях у Німеччині, Франції,

Австрії, Канаді та США. Однак присутність української академічної музики на міжнародній сцені й надалі залишалася фрагментарною.

Прорив стався після 2014 року — на тлі Революції Гідності, окупації Криму і початку війни на Донбасі. Глобальний інтерес до української культури різко зріс, а митці почали активно переосмислювати свою роль у культурній дипломатії в нових історичних умовах. Значним кроком у цьому напрямі стало створення Ukrainian Contemporary Music Festival (UCMF або ж Фестивалю Української Сучасної Музики) в Нью-Йорку у 2020 році і саме на ньому зосереджена основна частина моєї дослідницької роботи.

Із надзвичайно сумних причин, після початку повномасштабного вторгнення росії в Україну у 2022 р., відбулася, втім, позитивна зміна: українська музика і культура загалом отримали ще більшу міжнародну підтримку. Бенефіс-концерти для України відбувалися по всьому світу і складалися з численних українських композицій та навіть прем'єр. Але для їх переліку знадобиться окреме дослідження, а тут пропоную звузити фокус до фестивалів кінця XX та початку XXI ст., у програму яких додавали українську музику. Як уже було згадано, хоч музична присутність української культури, особливо на їх ранньому етапі, є не повною, а може бути охарактеризована радше як фрагментарна, та саме з цих фрагментів з часом вирости нові ініціативи й інституції, які значно зміцнюють позиції української культури у світі. Тому кожен із даних фрагментів є вартим уваги - і саме стислому огляду основних із них я планую присвятити наступні кілька абзаців свого розділу про контекст прем'єр української музики на закордонних сценах.

«Варшавська Осінь»

«Warszawska Jesień» є одним з найстаріших і найавторитетніших фестивалів нової академічної музики в Центральній та Східній Європі. Після

Другої світової війни він став ключовою платформою для презентації авангардних творів, у тому числі - творів композиторів з пострадянського простору. Дослідниця Олеся Найдюк зазначає: «Скерована на новаторство й експеримент, польська імпреза підтримувала й толерувала те, чого не дозволялося радянським авангардистам»¹.

Фестиваль було засновано в 1956 р. за ініціативи Спілки композиторів Польщі, передовсім Тадеуша Берда і Казімежа Сєроцького. І завдяки активній участі Б.Лятошинського в делегаціях до Польщі з боку України, відбулася побудова міцного і плідного зв'язку музичних спільнот обох країн, результатом чого стала популяризація доробку Лятошинського та його учнів у Польщі й творів польських композиторів в Україні: «Нотні партитури, аудіозаписи, навчальні посібники із сучасних композиторських технік, привезені з польського фестивалю, та вільна, без табу і кліше атмосфера на заняттях Б. Лятошинського з композиції сприяли поширенню ідей авангардної культури серед студентів його класу та української молодшої генерації композиторів 1960-х загалом, що реалізувалися у низці перших відверто авангардних композицій В. Годзяцького, В. Губи, Л. Грабовського та інших»².

Додаючи критичний погляд на значення цього фестивалю для представлення української музики в світі, мушу сказати, що, хоч він і, безперечно, став знаковою платформою активної й системної підтримки нової музики з України, за майже шістьдесят років його історії, у програмах фестивалю³ було представлено лише тринадцять прізвищ композиторів з України. О.Найдюк коментує це так: «говорячи про українську присутність на «Варшавській осені», пасує одразу поміркувати і про її відсутність».

¹ Українські композитори на «Варшавській осені» // Критика. – 2022. – № 3–4. – С. 19–28. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://krytyka.com/ua/articles/ukrainski-kompozytory-na-varshavskii-oseni>

² Там само.

³ Прим. Принаймні на момент 2014 року, коли в часописі «Критика» опублікували детальний огляд «Варшавської осені», який я опрацювала в рамках своєї роботи

Huddersfield Contemporary Music Festival

Це - один із найвідоміших фестивалів Великої Британії, що популяризує Експериментальну, електроакустичну та концептуальну музику Сполученого Королівства та Європи загалом. Його було засновано в 1978 р. Хоча системного представлення української музики там наразі небагато, фестиваль відкритий до східноєвропейських музичних та міждисциплінарних експериментів і всіляко їх підтримує. У 2010–2020-х роках в рамках міжнародних колаборацій окремі твори українських митців були представлені на сцені фестивалю й отримали міжнародне визнання.

Особливо успішною була британська прем'єра⁴ сучасної української опери «Чорнобильдорф» авторства Романа Григоріва та Іллі Разумейка у 2022р. А іншими композиторами-учасниками фестивалю з України минулих років були Соломія Мороз, Володимир Войт, Максим Шайгін та Анна Корсун.

Lucerne Festival

Заснований у 1938 році у Швейцарії, фестиваль Люцерну вважається одним із найпрестижніших музичних майданчиків світу. Хоч він регулярно проводить кілька подій у різні пори року й навіть має окрему освітню програму, найбільш резонансним зі всіх аспектів фестивалю є саме його літня програма, що проходить із серпня по вересень і поєднує в собі широкий спектр музики різних стилів та жанрів: від класики до модерну, від камерної до симфонічної.

Вже сам факт присутності України на міжнародному фестивалі такого рівня заслуговує на увагу, а подана далі динаміка залучення творів українських

⁴ Huddersfield Contemporary Music Festival hcmf// 2022 opens with UK premiere of hard-hitting Ukrainian opera Chornobyldorf. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.huddersfieldunlimited.co.uk/huddersfield-contemporary-music-festival-hcmf-2022-opens-with-uk-premiere-of-hard-hitting-ukrainian-opera-chornobyldorf/>

сучасних композиторів до програми свідчить про стрімке зростання інтересу іноземної публіки до української культури:

- **2022:** заснування Ukrainian Freedom Orchestra та його концертна програма на сцені Швейцарського фестивалю упродовж кількох сезонів
- **2024:** у програмі Lucerne Festival Forward відбулося виконання музики Анни Корсун у сценічному проєкті «Dona nobis pacem» разом із хором Українського культурного центру «Prostir»
- **2025:** І врешті, нещодавно анонсували цьогорічну прем'єру⁵ твору Максима Коломійця, який уже брав участь у фестивалі раніше

ISCM World New Music Days

«Всесвітні дні нової музики» є одним із найвідоміших та найстаріших міжнародних фестивалів сучасної академічної музики, який щороку проходить у різних містах різних країн світу. Заснований у 1923 р., фестиваль є головною подією Міжнародного товариства сучасної музики (ISCM⁶ — International Society for Contemporary Music). Його головною метою є виявлення і промоція найновішої музики з цілого світу, а особливо тієї, що має риси інновацій чи належить до різних соціальних груп (як от жінки-композиторки чи колоді митці) чи національних шкіл (з окремих країн відповідно). Учасниками фестивалю стають митці, чиї твори були відібрані локальними секціями ISCM або ж міжнародним журі в рамках відкритого конкурсу.

Оскільки українських композиторів, чия музика була визнана ISCM та виконана на сцені фестивалю цього товариства між 1990 і 2020 рр., є немало, далі

⁵Ukrainian Freedom Orchestra – Lucerne Festival. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.lucernefestival.ch/en/program/ukrainian-freedom-orchestra/2167>

⁶ ISCM – International Society for Contemporary Music. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://iscm.org>

пропоную список їхніх імен, викладених у хронологічній послідовності відповідно до сезону:

- 1999 — Бухарест, Румунія:

- Кармелла Цепколенко
- Людмила

Юріна

- 2000 — Бухарест, Румунія:

- Юлія

Гомельська

- 2002 — Любляна, Словенія:

- Галина

Овчаренко

- 2004 — Швейцарія (Женева та інші міста):

- Кармелла Цепколенко
- Валентин

Сильвестров

- 2005 — Загреб, Хорватія:

- Олександр

Щетинський

- 2006 — Штутгарт, Німеччина:

- Алла

Загайкевич

- 2008 — Вільнюс, Литва:

- Іван

Олексійчук

- 2012 — Брюссель, Бельгія:

● Максим

Коломієць

- 2014 — Вроцлав і Варшава, Польща:

● Анна Корсун

- 2016 — Тонджонг, Південна Корея:

● Валентин

Рунчак

- 2017 — Ванкувер, Канада:

● Анна

Чібалашвілі

- 2018 — Пекін, Китай

● Алла

Загайкевич

- 2019 — Таллін, Естонія:

● Остап Мануляк

В підсумку можна побачити, що фестивальна історія української музики за кордоном є доволі короткою, проте неймовірно важливою та яскравою. Це - історія поступової культурної деколонізації України з імперських російських наративів, а також успішна історія свідомого самовизначення українських митців, історія міжнародного визнання української композиторської школи як повноцінної частини європейського й світового музичного процесу, і врешті - історія виходу української культури за межі екзотизації в очах іноземців і її вихід на сильні позиції на міжнародній арені.

РОЗДІЛ II.

Фестиваль Сучасної Української Музики в Нью-Йорку як міжнародна сцена української музичної культури: від задуму до втілення

1.2. Ідея створення фестивалю

Американська музикознавиця й дослідниця української музики Лія Бетстоун, яка є арт-директоркою та засновницею Фестивалю Сучасної Української Музики в Нью-Йорку, також відомого як «Ukrainian Contemporary Music Festival» або UCMF, так згадує свою мотивацію створити Фестиваль Сучасної Української Музики: «Ідея створення фестивалю з'явилася у мене, коли я приїжджала в Україну, щоб дослідити, як українська музика змінилася після Революції Гідності. За умовами гранту від Міського університету Нью-Йорка, який зробив можливою цю мандрівку, я також мала організувати тематичний публічний захід. Щасливим поєднанням цих двох обставин став «The Ukrainian Contemporary Music Festival» у 2020»⁷.

Крім того, Л.Бетстоун визнавала, що, на жаль, «досить часто в культурній сфері українська культура поглинається російським культурним спадком». Власне з метою вивільнити українську культуру від російських впливів і вирізнити її на міжнародній арені, як серед слухачів, так і в колі виконавців та музикознавців, Л.Бетстоун створила Фестиваль Сучасної Української Музики в Нью-Йорку разом з українською композиторкою Людмилою Юріною, котра допомагала з вибором програми першого року фестивалю. Складаючи програму, команда організаторів знаходить

⁷ Ukrainian Contemporary Music Festival // Ukrainian Institute. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ui.org.ua/sectors/ukrainian-contemporary-music-festival/>

унікальні надбання сучасної музики України і ділитися ними зі світом, зокрема з міжнародною аудиторією міста Нью-Йорк.

2.2. Загальний опис фестивалю: його мета і формати

«Фестиваль Сучасної Української Музики» (в оригіналі - «Ukrainian Contemporary Music Festival» або «UCMF») - це триденний фестиваль, який відбувається у різних концертних залах Нью-Йорка вже упродовж шести років. Його було засновано Лією Бетстоун у 2020 р. Як стверджує українська композиторка й музикологиня Л.Юріна, поодинокі акції та концерти відбувалися в місті й раніше, «але такого фестивалю, такого великого івенту, який би зібрав усі ці окремі концерти й перформанси під одною концепцією, ще не існувало»⁸. Тож Сучасний фестиваль української музики став головною сценою для стратегічно продуманого представлення української музичної культури у США на академічному рівні.

Мета фестивалю

Фестиваль було створено з метою посилення позицій української культури в світі, а зокрема - гідного представлення академічної музики України у США. Цілі фестивалю можна звести до двох ключових тез:

1. Привернути увагу міжнародної спільноти до унікального внеску України в академічну музику світового рівня
2. Підтримати молоді генерації українських композиторів і надати їм можливість бути почутими, зокрема й у Нью-Йорку, США

⁸ Фестиваль сучасної української музики // Голос Америки. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.holosameryky.com/a/festyval-suchasnoyi-ukrayinskoyi-muzyky/5312057.html>

Формати подій фестивалю

Основними форматами подій зазвичай є концерти та академічні дискусії. Усі сезони UCMF складаються переважно з трьох концертів та однієї події дискусійного характеру, яка може відбуватись, до прикладу, у форматі лекції з публічним обговоренням укінці або ж круглого столу. На думку співзасновниці фестивалю Лії Бетстоун⁹, таке поєднання різноформатних подій у програмі фестивалю не лише забезпечує йому доступ до різних кіл потенційної аудиторії, але й навзаєм також відкриває своїй аудиторії доступ до української культури у різних її вимірах, з одного боку знайомлячи слухачів з українською сучасною академічною музикою різних стилів та жанрів на концертах фестивалю, а з іншого - розповідаючи про цю музику в загальнокультурному контексті під час передконцертних лекцій та дискусій.

На мою думку, такий підхід є особливо цінним не лише з огляду на важливість розмов про Україну в світі, актуальність яких зросла через повномасштабне вторгнення російської федерації, але й через його багатогранність, продуманий синкретизм програми і високий рівень подачі добірної сучасної української музики для міжнародної спільноти. Адже приходячи на фестиваль, слухачі мають нагоду не просто зануритися в музику сучасної України, а також відкрити для себе її історію, заховану в контексті створення композицій, їх політично мотивованого цензурування і в біографіях самих композиторів XX-XXI ст., чиї імена обговорюються на подіях фестивалю і повертаються на заслужене місце міжнародного визнання завдяки якісному виконанню на сцені безпосередньо під час фестивалю, обов'язковій онлайн-трансляції опісля та ефективній маркетинговій стратегії в медіа перед початком фестивалю.

⁹ UCMF – відео з інтерв'ю К.Стеценко та Л.Бетстоун – [YouTube-ресурс]. – Режим доступу: <https://youtu.be/YerDmaKe9TM?si=G597utUmzXbXjM0a>

Важливо зазначити, що це все відбувається англійською мовою, адже саме англomовна аудиторія є цільовою для команди фестивалю в Нью-Йорку, який, до речі, крім того транслюється онлайн. Як уже було згадано, його метою є гідне представлення української музичної культури у світі, тож саме тому основною робочою мовою є загальноприйнята у світі англійська, а містом, де зосереджено фестиваль, є Нью-Йорк - один із найбільших мультикультурних мегаполісів планети.

Засновниця фестивалю Лія Бетстоун мала бажання показати те, що відбувається в Україні, саме жителям Нью-Йорка, котрі, за її словами, «назагал схильні серйозно цікавитися новинами й тим, що відбувається в сучасній музиці». Американська музикознавиця з українським корінням вважає, що жителі Нью-Йорка повинні знати про музичне життя сучасної України, адже воно є в дечому навіть більш захопливим, ніж деякі речі, що відбуваються у Нью-Йорку.

Власне, якраз через мультикультурність цього міста і, відповідно, неоднорідну аудиторію, Фестиваль Сучасної Української Музики має різні формати подій, кожен із яких схильний більше зацікавити той чи інший сегмент публіки. Наприклад, на академічних дискусіях, які відбуваються переважно у стінах університетів Нью-Йорка (цього року в New York University, минулого - в Hunter College), очікують на іншу аудиторію, ніж на концертах фестивалю. Але й на самих його концертах можна побачити дуже різні групи публіки залежно від їхніх уподобань та від програми конкретних концертів. Арт-директорка фестивалю Лія Бетстоун так коментує це явище: «Ми намагаємося скласти програму з творів, які є сумішшю того, що я вважаю складним для слухачів та, навпаки, більш знайомих і легких для сприйняття творів. Тож перший концерт цьогорічного фестивалю буде складатися з дуже викличної сучасної музики. На противагу, другий концерт буде таким собі салонним вечором мистецької пісні, який, думаю, буде відвіданий активніше і матиме більше резонансу серед людей, які не обов'язково є шанувальниками класичної музики, але люблять українську музику і будуть в захваті радше від неї, ніж від «дивних» мистецьких творів

останніх років, які - не для всіх. Але ми намагаємося поєднувати їх, частково з метою показати, що сучасна музика в Україні - це не лише одна сторона, не тільки складна інтелектуальна нова музика, але й також дійсно красива сучасна музика, яка сприймається і розчулює. Гарно показувати цілий спектр, і Нью-Йорк є чудовим містом для експериментування. Можна побачити, що працює для аудиторії, і дякувати Богу, людей предостатньо, щоби навіть мати різну публіку на різних концертах. Якщо у нас є щось, що буде знайомим для української спільноти репертуаром одного вечора, то іншого вечора буде виконавець чи колектив, якого краще знають у спільноті сучасної музики. У Нью-Йорку достатньо людей, аби зібрати абсолютно різні аудиторії».¹⁰

Окрім уже згаданих форматів подій фестивалю, тобто концертів та дискусій, існує ще один, дуже несподіваний, але не менш важливий - формат фінальної вечірки фестивалю. Англійською таке неформальне святкування після проведення основної події найкраще опише слово «afterparty». «Поствечірка» відбувається в останній вечір фестивалю і збирає всіх його слухачів, охочих поспілкуватися з командою організаторів, композиторів, спікерів та виконавців, присутніх на події, у невимушеній атмосфері. Поза тим усі відвідувачі запрошені до почастунку в вигляді фуршету з канапками та салатами, популярними в Україні. А центральним у меню є торт, яким за традицією фестивалю щороку вітають композитора Леоніда Грабовського з його днем народження. Цього року представникові «Київського Авангарду» виповнилося 90, і всі присутні на вечірці співали йому «многая літа».

Проте такий спів не є єдиним музичним жанром формату вечірки: на «afterparty» завжди звучить жива музика - уже цілком не академічна. Зазвичай виступати запрошують українські етно/інді/поп-колективи Нью-Йорка чи сусідніх штатів.

У 2025-му, до прикладу, це був гурт «Барва» (в оригіналі - «Barva»), що називає себе американським «бендом» з українською душею і переспівує відомі українські та американські хіти у власному унікальному стилі.

¹⁰ Повний транскрипт і переклад інтерв'ю доступний у Додатку 1.

Іншим гуртом, який виступав на вечірці у 2024р., є «Гопанка». Цей список наразі дуже короткий, оскільки формат «поствечірки» було додано до програми фестивалю лише 2024¹¹.

Велика частина наступного розділу моєї роботи буде присвячена пласне програмі Фестивалю Сучасної Української Музики. Перед тим, як перейти до нього вважаю важливим згадати, що для формату вечірки не існує квитків, а локацію події зазвичай оголошують лише наприкінці останнього концерту кожного сезону, що додає цьому формату ще більше ексклюзивності, заодно заохочуючи відвідувачів фестивалю долучатися і залучає їх до активного діалогу одне з одним.

Завдяки такому спілкуванню мимоволі будується широка мережа особистих зв'язків, що ефективно зміцнює інституційну співпрацю і сприяє спільним зусиллям українців з усіх можливих міст та різноманітних сфер діяльності на благо якісної адвокації української культури за кордоном, над якою працює команда фестивалю в Нью-Йорку.

2.3. Програма фестивалю та принципи її побудови

Ця частина роботи має на меті провести глибинний аналіз програм фестивалю, зокрема з огляду на прем'єри в рамках його концертів, а також на те, як саме відбувається безпосереднє складання програми USMF для ефективної репрезентації української сучасної академічної музики на міжнародній арені. З повним переліком програм фестивалю в українському перекладі та хронологічній послідовності можна ознайомитися в Додатку 2¹².

Основні принципи побудови програми фестивалю

Складаючи програму фестивалю й вирішуючи, що саме увійде до тої чи іншої події конкретного сезону, команда організаторів спільно з дорадчим

¹¹ Цитата з буклета: «this year we will be introducing a special late-night reception with live music following our final concert»

¹² Див. на ст. 65.

комітетом орієнтується на низку ключових факторів, через які, ніби крізь сита різних рівнів, щороку просіває велику кількість музичного матеріалу перед тим, як взяти його в роботу. Вважаю за необхідне виділити сім найголовніших фільтрів, які описую далі:

1. Першим «ситом» є, релевантність музики до основного фокусу фестивалю. До програми не потрапляє будь-яка українська музика, а виключно сучасна академічна музика. Її, на щастя, є доволі багато, тому організаторам доводиться проводити подальшу селекцію, залишаючи дещо у списку планів на майбутнє.
2. Другим критерієм відбору є актуальність музики до теми відповідного сезону. За винятком першого року, коли фестиваль не мав жодної окремо виділеної теми свого сезону, адже ніхто не знав, чи повториться він знову, починаючи з 2021 року кожен сезон фестивалю передбачає наявність головної теми, навколо якої зосереджені всі його події. Ґрунтовний аналіз тем усіх шістьох сезонів фестивалю і повний перелік тем концертів ще буде наведено окремо. А зараз повернімося до процесу відбору під час формування програми фестивалю сучасної української музики в Нью-Йорку.
3. Третім фільтром при виборі програми є бажання втримати баланс між сучасною музикою експериментального характеру та академічною музикою сучасних композиторів, яка є легшою до сприйняття ширшим колом слухачів. Усвідомлюючи різноманіття своєї аудиторії та її смаків, а також підкреслюючи багатогранність музичної культури України, організатори фестивалю намагаються висвітлювати твори обох категорій.
4. Коли цього балансу досягнуто, програмний комітет повинен також враховувати пропорційність кількості музики вже відомих сучасних українських композиторів та музики молодих. Команда фестивалю намагається рівномірно залучати до програми як добре знані, так і абсолютно нові імена. Повний перелік творів відомих композиторів

України та композицій молодого покоління, які були виконані на сцені USMF є доволі об'ємним, тому його буде наведено окремо у відповідному розділі.

5. П'ятим ситом, через яке просіюють ідеї музичних творів перед тим, як додати їх до програми фестивалю, є логістика. У своєму інтерв'ю зі мною Л.Бетстоун поділилася такою думкою щодо цього: «Ми хочемо виділити настільки багато людей, наскільки це можливо, просто часто не можемо обрати годинний твір. Було кілька винятків у минулому, та все ж, ми обмежені». Обмежені, перш за все, часом. Адже кожен концерт вимагає численних енергетичних ресурсів від виконавців не лише безпосередньо під час виступу, але й під час репетицій, на які - як і на дорогу до яких - дуже складно викроїти достатню кількість годин, особливо у «The Land of Automobiles», що дослівно перекладається як «країна автомобілів» та означає Сполучені Штати Америки, де, крім того, також панує культура «щурячих перегонів», у якій ніколи немає часу і все звикли робити на ходу. А музика вимагає уваги. І не тільки з боку виконавців, але й зі сторони слухачів: зазвичай будь-які концерти класичної музики тривають не більше 2 годин, бо вимагають високого рівня концентрації уваги публіки. Тож концерти повинні мати часові обмеження - тим більше, концерти емоційно та концептуально навантаженої сучасної музики.
6. Іншим фактором, від якого залежить програма фестивалю, є склад інструментів музичних творів. За словами арт-директорки USMF, Л.Бетстоун, це важливо особливо тому, що зараз команда намагається більше працювати зі сформованими й упізнаваними серед американців ансамблями міста Нью-Йорк: «Скажімо, якщо є три твори і всі вони можуть бути виконані цим відомим колективом, то ми можемо вибрати саме ці твори, а не інші, варті уваги - просто тому, що ми прагнемо на максимум використати можливість співпраці з ансамблем, який, сподіваємося, збільшить нашу впізнаваність».

7. І врешті, «last but not least»¹³, - це бюджет. Даний «фільтр» є категоричним, адже саме бюджет диктує одразу кілька інших обмежень. По-перше, від нього залежать можливості організаторів винаймати ті чи інші зали з відповідною акустикою, яка так чи інакше, впливає на звучання тої чи іншої програми і на доцільність її виконання у конкретній локації. По-друге, саме від бюджету залежить, чи може команда найняти певний колектив з хорошою репутацією або ж просто цілий оркестр, і відповідно - чи буде у програмі добре відоме всім ім'я, яке приведе на фестиваль багато нової публіки, або ж чи буде взагалі можливим концерт симфонічної музики.

Якщо ситуація зі співпрацею з відомими американськими колективами є насправді дуже доброю завдяки цілеспрямованій стратегії команди, то бюджету на великий оркестр, на жаль, наразі немає. Л.Бетстоун висловлює свої сподівання, що status quo в цьому плані скоро покращиться, адже, за її словами, в українській музиці ХХ-ХХІ ст. є «купа прекрасного симфонічного репертуару, який хотілося б мати змогу виконати у Нью-Йорку».

Тематика сезонів фестивалю

За весь час існування фестивалю відбулося вже 6 його сезонів, і кожен із них, окрім першого, мав назву, яка висвітлювала певну тематику:

2. «Голоси крізь покоління» («Voices Across Generations»)
3. «Ландшафт» («Landscape»)
4. «Данина Борису Лятошинському» («A Tribute to Borys Liatoshynsky»)
5. «Перетинаючи кордони» («Crossing Borders»)
6. «Літери й ноти» («Letters and Notes»)

Відсутність тематичної назви першого сезону Фестивалю Української Музики в Нью-Йорку його засновниця Лія Бетстоун пояснює так: «Першого року ми не мали жодної конкретної теми. Звісно ж, кожен концерт фестивалю був

¹³ Прим. в перекладі з англійської це означає «останнє, але не менш важливе»

зосереджений навколо певної тематики, але ми не мали теми самого фестивалю, бо тоді ще не знали, чи він повториться - чи залишиться одноразовою подією. Але з другого сезону й надалі ми завжди обираємо тему».

Ознайомитися з усіма шістьма офіційними надрукованими в буклетах вступними зверненнями організаторів фестивалю, що сповна розкривають кожну з тем його сезонів та аргументують її актуальність, можна на офіційному сайті фестивалю¹⁴, а тут пропоную дослідити сам принцип вибору тематики фестивалю з року в рік.

На моє питання, як саме обирається тема сезону, Л.Бетстоун відповіла наступним чином: «Я веду список творів, на які натрапляю, і коли вони починають формуватися навколо конкретної тематики, я занотовую все і зберігаю групами. І часом мене вражає, наскільки багато творів існує на якусь тему, яку можна висвітлити в певному контексті». Цей контекст залежить від поєднання не одного фактора, серед яких найважливішим є час, тобто події, що безпосередньо відбуваються у рік проведення фестивалю, або ж згадуються в якості ювілеїв. Прикладом цього може бути, скажімо, другий сезон фестивалю, що випав на 2021 рік - 30-тий ювілей Незалежності України, тему якої організатори використали як центральну ідею сезону. Іншим прикладом того, як події диктують тематику фестивалю різних років є його четвертий сезон у 2023 р., приурочений Борису Лятошинському з нагоди 55-тої річниці смерті композитора. Але це не є єдиним фактором, що впливає на вибір основної тематики сезонів фестивалю.

Крім того Лія Бетстоун і команда організаторів намагаються вибирати загальні теми, які будуть цікаві їхній широкій аудиторії: «Теми не лише про Україну, але й про музику загалом. Наприклад, у 2022 наш фестиваль був організований навколо ідеї природи й ландшафтів. І звісно, це надзвичайно важливо в українській культурі, але це також актуально для всіх. І відбувається багато розмов про це у сфері музикології. Екомузикологія і роздуми про довкілля

¹⁴ <http://ucmfny.com>

здавалися дуже доречними і слугували добрим вибором для обох: щось особливе й цінне для України, але також цікаве ширшій аудиторії».

Таким чином відбувається органічне залучення міжнародного кола слухачів до українського контексту. Адже, хоч велика частина аудиторії фестивалю є українською, іншу її частину складають іноземці. Часто це люди, які знають дуже мало про Україну і мають велике бажання дізнатися більше, тож перед творцями фестивалю сучасної української музики в Нью-Йорку постає складне й відповідальне завдання: не просто познайомити мультікультурну аудиторію з українською музикою, але й зробити це так, щоби її мотивація продовжувати своє знайомство з культурою та історією України зроста.

Цей ефект досягається методом проведення паралелей між Україною та світом, як на рівні глобальних тем, на кшталт вже згаданої щойно екології, так і на рівні міждисциплінарності чи загальнолюдських, зрозумілих усюди практик.

Під міждисциплінарністю мається на увазі, наприклад, тему цьогорічного, шостого сезону Фестивалю сучасної української музики в Нью-Йорку: музика та література. Оскільки у програмі сезону було кілька подій дискусійного характеру, де обговорювали літературу й музику України в контексті світової культури, а також виконувалися музичні твори, натхненні світовою літературною класикою і сучасною українською поезією, то ці події фестивалю зібрали чимало людей з абсолютно різних бекграундів - від членів української громади, що цінують і свідомо підтримують все українське, до Нью-йоркських хіпстерів, які просто люблять маловідому експериментальну музику; від студентів коледжу, що прийшли підтримати своїх друзів-виконавців, до професорів американських університетів, які викладають історію Західної літератури і завітали на фестиваль, щоби глибше дізнатися про літературні твори з-за океану та її впливи на сучасну музику.

Під загальноприйнятими практиками я маю на увазі цінності та традиції, присутні в будь-якому куточку світу, де є цивілізація. Концепт батьківства, дружби, наставництва, навчання і творчості можуть бути прикладами таких практик. Аби уникнути загальних фраз, пропоную розглянути конкретний крок

у цьому контексті, який зробили організатори фестивалю, щоби додати українське мистецтво до того, яке вже добре знайоме аудиторії. Цитую Л.Бетстоун: «Коли ми виконували Лятошинського (а він, звісно, відомий український композитор, якого люди не з України, на жаль, не знають), ми розповідали про нього, також як про впливового вчителя, який мав покоління студентів, котрим допоміг вирости. Це щось, що ми бачимо всюди в історії музики. І тоді легше провести паралелі з ним та іншими впливовими композиторами світу, і говорити про українську музику в діалозі з іншими традиціями, які добре відомі людям. Думаю, це допомагає, коли є щось, від чого можна відштовхуватися: почати з того, що ти знаєш, і тоді побачити, що Україна продовжує цю традицію».¹⁵ Тобто до програми концерту додали не лише творчість Бориса Лятошинського, але і його учнів, зокрема Валентина Сильвестрова, Леоніда Грабовського та Володимира Загорцева, а також американського композитора Аарона Копленда, який також виховав генерацію відомих цілому світу музикантів, як от диригента Леонарда Бернстайна чи композитора Семюела Адлера.

Музика іноземних композиторів у програмі фестивалю

Саме тут варто зазначити, що, попри свій фокус на українській музиці, Фестиваль допускає наявність іноземних імен у своїй програмі. Як уже було згадано, співпраця з окремими американськими виконавцями та відомими місцевими колективами є пріоритетною для команди організаторів фестивалю. Але важливо підкреслити також додавання саме американських та інших композиторів не української національності до програми з метою підтвердження тези про те, що Українська культура є частиною світової, і між ними можна й потрібно проводити численні паралелі, зрозумілі широкому колу міжнародної аудиторії.

¹⁵ Див Додаток 1: Інтерв'ю Ксені Стеценко з Лією Бетстоун

Відомі імена українських композиторів у програмі

Окрім відомих іноземних композиторів, додавання до програми яких є радше винятком, ніж правилом, її основу складає музика знакових українських композиторів цього й минулого століть. Засновниця фестивалю Л.Бетстоун пригадує, що «не було й року, коли ми не виконували Сільвестрова. І для нас це є частиною стратегії, бо його дуже добре знають - він є, мабуть, найупізнаванішим українським композитором. Якщо американці можуть не знати нічого про Україну, то він буде композитором, якого вони впізнають. І це може привернути їхню увагу».

Разом з тим організатори, звісно ж, намагаються не повторювати надто багато одних і тих самих творів та авторів надто часто. Вони радісно визнають: «У нас так багато композиторів, що вибір є!». Тому вони завжди намагаються додавати до програми UCMF нові імена.

Нові імена на Фестивалі Сучасної Української Музики

Найціннішим внеском фестивалю в українську культуру загалом та в культурне життя Нью-Йорка зокрема є систематичне і якісне представлення музики молодих поколінь українських композиторів. Завдяки діяльності UCMF світ має нагоду відкрити десятки нових імен та музичних творів, а для молодих українських митців відкривається дорога у світ разом з можливостями розвивати власну кар'єру і представляти свою країну на міжнародному рівні.

Та як відбувається знайомство організаторів фестивалю у США з новою українською музикою, якщо там її ще ніхто не чув? Лія Бетстоун зізнається, що має велику базу контактів і завжди підтримує тісний зв'язок зі своїми українськими партнерами. Вона має колег з України, які можуть порекомендувати їй музику своїх студентів в одній з Музичних Академій або ж поділитися ім'ям молодого композитора чи композиторки, чий твір недавно почули на якомусь концерті. Упродовж минулих років особливо плідною була співпраця фестивалю з кафедрою композиції Львівської Національної Музичної Академії ім.М.Лисенка та проєктом Львівського органного залу «Ukrainian

Live», що працюють із новою генерацією українських композиторів. Але така співпраця має значно ширшу географію і сягає також таких великих міст України як Київ та Харків.

Часто люди звертаються до Лії Бетстоун зі своїми пропозиціями і діляться музичними знахідками. А деколи вона сама шукає поради, залишаючи допис на своїй Facebook-сторінці, коли шукає щось на певну тему. Арт-директорка фестивалю каже, що завжди отримує численну кількість відповідей на такі запити, підкреслюючи, що зараз фестиваль уже має достатньо уваги, тому «деколи люди просто звертаються до мене і кажуть: «я - композитор, базований тут, а ось лінк на мій SoundCloud» або що. І я тримаю базу даних із такими речима, кожного року повертаючись туди, щоби подивитися, що є що, і що могло би підійти програмі цього року». Лія додає: «Навіть якщо я не використовую їхній твір, то вже маю нове ім'я, про яке буду думати».

Прем'єри на сцені фестивалю

Нові імена означають нові твори, а отже - музичні прем'єри. Оскільки USMF є єдиним фестивалем сучасної української музики на теренах Північної Америки, його по праву можна вважати основною сценою для нової музики України в регіоні, що зобов'язує його команду додавати до його програми світові й американські прем'єри сучасної української музики. Тож пропоную перелік усіх прем'єр Фестивалю у хронологічній послідовності з поділом на дві категорії - світові та американські прем'єри.

Світові прем'єри USMF:

- **Ольга Зайцева-Герц** (1987 р.н.) - «Bakhmut Rhapsody» («Бахмутська Рапсодія») із сучасної опери «When The Sirens Sing» (2024)
- **Вірко Балей** (1938 р.н.) - «Soliloquies and Dialogs» для флейти і фортепіано (2023-2024)
- **Михайло Чедрик** (1998 р.н.) - «Sonare» (2023) для камерного ансамблю
- **Соломія Мороз** (1981 р.н.) - «The Solar Machine» (2025) для електронного пристрою та рослин
- **Алекс Войтенко** (1981 р.н.) - «Homo Fugens» (2018) для фортепіанного дуету та метронома за мотивами творчості Стівена Кінга
- **Максим Коломієць** (1981 р.н.) - «Icy Echo of Your Silence» (2020) для камерного ансамблю

У підсумку, за всі 6 років фестивалю на сцені Фестивалю Сучасної Української Музики в Нью-Йорку відбулося 6 світових прем'єр.

Американські прем'єри:

Лише за два минулі сезони фестивалю на його сцені відбулося 16 американських прем'єр, а саме:

- **Святослав Луньов** - Уривки з циклу пісень на рядки українських поетів «Лютий січень 23»
- **Валентин Костенко** - «Andante quasi Allegretto» з II струнного квартету, присвяченому Василю Елану-Блакитному (1929)
- **Катя Суглобіна** - «In Memoriam» для струнного квартету за мотивами творчості Сергія Жадана
- **Леонід Грабовський** - «Пастелі» на текст Павла Тичини

- **Вікторія Польова** - «Dover Beach» на текст Меттью Арнольда
- **Борис Логінов** - «Шлях» на текст Миколи Хвильового
- **Леонід Грабовський** - «For Elissa» (1988) based on literary ciphers derived from LISP programming language
- **Адріан Мокану** - «Les chevaux de feu» (2022) за мотивами «Тіней забутих предків» Михайла Коцюбинського
- **Алла Загайкевич** - «Терцет» для кларнета, скрипки та віолончелі (2010) за мотивами твору «Некрополіс» Тараса Прохаська
- **Рената Сокачук** «Пустиня Дише» (2024) за мотивами Лесі Українки для флейти-соло
- **Аліса Заїка** - «he only deamed of places now...» (2022) за мотивами книги Ернеста Гемінгвея «Старий і море»
- **Лєна Сєрова** - «Останній листок» за мотивами О.Генрі (2010-11)
- **Юрій Пікуш** - «Be a Cycle» (2023) за мотивами Т.С.Елліота «Безплідна Земля»
- **Анна Аркушина** - «So They Grow Like Sunflowers» (2022) для арфи та струнного квартету
- **Мар'ян Філь** - «Devaldi Korbes» (2022) для віолончелі та фортепіано
- **Ксеня Стеценко** - «Flüchtlingesdodekaphonie No.24» (2022) для двох кларнетів

В підсумку варто лише віддати належне ідейній мотивації та професійному підходу до роботи команди Фестивалю Сучасної Української Музики в Нью-Йорку та її уважне ставлення як до відомих, так і до нових творів українських композиторів і фахове представлення цього репертуару мультикультурній аудиторії у США з урахуванням її особливостей та інтересів з одного боку, і в просвітницькому й політичному контексті української культури та історії з іншого.

Така робота є важливим вкладом у культурну дипломатію України вже зараз, а в майбутньому гарантовано матиме вплив на позиції української сучасної музики у світі.

РОЗДІЛ III

Вплив фестивалю на позиції української музики в світі

Відповідаючи на моє питання про вплив Фестивалю на видимість української музики в світі, його засновниця Л.Бетстоун відповіла дуже лаконічно: «На мою думку, рівень обізнаності однозначно зріс. Але, чесно, мені трохи важко сказати, адже люди дуже часто пишуть мені з різних фестивалів, різних ансамблів та оркестрів також через мою роботу, тож я не можу сказати точно, чи це через Фестиваль Сучасної Української Музики, чи через мою академічну діяльність - ці дві сфери постійно перетинаються».

Якщо надати однозначну й об'єктивну оцінку впливу діяльності фестивалю на настільки глобальне явище як сприйняття української музичної культури у міжнародній спільноті, є, очевидно, неможливим, то варто шукати іншої - багатоголосної - відповіді назовні. І знайти її допоможе звернення до відгуків публіки про UCMF, опублікованих на відкритих просторах інтернету, зокрема у формі рецензій, анонсів та інших згадок в авторитетних інтернет-виданнях чи навіть друкованій пресі.

3.1. Висвітлення Фестивалю в українських та іноземних медіа

Наразі найефективнішим і найоб'єктивнішим варіантом відстеження впливу UCMF на становище української музики в світі та його резонансу серед публіки на даний момент, є системний аналіз відгуків про фестиваль минулих років у світових та українських медіа.

Перед тим як приступити до переліку вибраних тез із ключових медіа України та США, мушу висловити суб'єктивне спостереження: в Україні про UCMF говорили значно менше, ніж за кордоном, але гучно заявляли про створення фестивалю вже від самого його початку і надавали цьому значно більшої ваги й уваги, ніж в іноземних медіа, адже саме Україна є найбільш

зацікавленою в тому, щоби світ відкривав для себе її несправедливо малознану назагал культуру. А з іншого боку, локальні медіа Сполучених Штатів Америки, зокрема ті, що базуються в Нью-Йорку, де й відбувається фестиваль, згадували про подію з меншим запалом та радше із цікавості до чогось незнаного і майже екзотичного, ніж із просвітницької місії, вони робили це доволі часто й мали значно більший вплив на видимість фестивалю за рахунок своєї авторитетності та розповсюдженості в цілому світі. Маю на увазі зокрема такі відомі платформи як «The New York Times» чи «The New Yorker». До речі, відслідковуючи динаміку усіх публікацій в англomовних медіа, присвячених USMF за весь час його існування (з 2020 по 2025pp.), я зауважила виразну закономірність - статей про фестиваль у 2022 р. було помітно більше, ніж у всі попередні, - що лише підтверджує одну з тез вступу до моєї роботи: на щастя, світ почав активніше цікавитися Україною та її культурою, та на жаль, це сталося великою мірою «завдяки» повномасштабному вторгненню рф на нашу землю.

Національна Спілка Композиторів України

Першою згадкою про Фестиваль Сучасної Української Музики в українському медіапросторі стала стаття¹⁶ однієї з його організаторок на сайті Національної Спілки Композиторів України за 3 лютого 2020 р. У ній авторка Людмила Юріна анонсує повну програму фестивалю, зазначаючи, що вона фокусується на філософії та музиці України періодів до- та після Майдану і включає в себе «не тільки концертні виконання, але і доповіді, дискусії, обговорення з музикознавцями і мистецтвознавцями». Після детального переліку тематики всіх трьох дискусій фестивалю та згадки про всіх запрошених спікерів, Л.Юріна зазначає: «Кожен дискусивний блок чи круглий стіл супроводжуватимуться концертом з творів, що певним чином пов'язані з темою

16

[https://composersukraine.org/index.php?cHash=e018f6715485adc0ab1356e9abaca907&id=27&tx_ttnews\[tt_news\]=283](https://composersukraine.org/index.php?cHash=e018f6715485adc0ab1356e9abaca907&id=27&tx_ttnews[tt_news]=283)

попередньої дискусії. Твори Миколи Рославця, Валентина Сильвестрова, Леоніда Грабовського, Євгена Станковича, Вірка Балея, Мирослава Скорика, Святослава Луньова, Сергія Зажитька, Володимира Рунчака, Кармели Цепколенко, Івана Небесного, Сергія Пілютикова, Івана Тараненка, Анни Корсун, Даниїла Гетьмана, Максима Коломійця, Остапа Мануляка, Ігоря Щербакова, Ганни Гаврилець і Людмили Юріної прозвучать у виконанні Соломії Івахів, Павла Гінтова, Домініка Белаві, Клаудії Кнафо, Гліба Канасевича, Shelest Duo, Нью-Йоркського ансамблю нової музики, нащадка Рейнгольда Моріцевича Глієра Дженніфер Глієр та інших». Також Юріна називає членів команди фестивалю Лію Бетстоун, Ванессу Егу, Дору Хомяк, Павла Гінтова, Соломію Івахів, Ірину Кіт, Оксану Нестеренко, Наталію Ошукані, Марію Сороку й Валерію Шепівдич та його партнерів: Фонд «Разом» (США), Український Інститут (Україна), Український Інституту в Америці, Гантер-коледж, Columbia/Harriman Institute та інших.

«Голос Америки»

Однією з перших медійних згадок Нью-Йоркського Фестивалю Сучасної Української Музики поза межами України був репортаж¹⁷ Голосу Америки від 3 березня 2020 р. Трихвилинне відео документального плану, озвучене журналісткою Іриною Соломко, почалося з гучної фрази, яка лише підтвердила амбітні плани команди фестивалю, що були успішно здійснені: «6 годин сучасної української музики, 19 композиторів, більше 30 професійних музикантів та понад 500 відвідувачів». Такі цифри вражають, як і згаданий українською композиторкою та співавторкою програми Людмилою Юріною факт: раніше на території США нічого подібного не було. У своєму інтерв'ю в рамках даного репортажу вона, втім, зазначила, що «поодинокі акції та концерти є, але такого фестивалю, такого великого івенту, який би зібрав усі ці окремі концерти й перформанси під однією концепцією, ще не існувало», додаючи, що іноземні музиканти, запрошені грати цю «гарну українську музику, написану на гарному

¹⁷ <https://www.holosameryky.com/a/festyval-suchasnoyi-ukrayinskoyi-muzyky/5312057.html>

рівні, дійсно дуже дивуються, що вона мало відома у світі - і щось для себе беруть».

Як слушно зауважила українська музикознавиця українського походження Лія Бетстоун, котра є засновницею фестивалю (ідея його створення прийшла до Л.Бетстоун під час її візиту до Києва і дослідження того, як Майдан змінив сучасну українську музику - тож одна з тем фестивалю називалася «Музика та революція») і працювала над його програмою разом з Л.Юріною, «зараз Україна в новинах, тому зараз час познайомити іноземців з її культурою та історією», особливо коли вона часто «поглинається російським культурним спадком». Саме тому організатори фестивалю мають на меті залучити до своїх концертів та дискусій не лише «лояльних місцевих українців, а й широку американську аудиторію». Найкраще про реакцію цієї публіки говорить одна із фінальних фраз матеріалу Голосу Америки: «Організаторки планують зробити фестиваль щорічним. Вони вже отримали багато відгуків та почали обговорювати формат наступного заходу».

Журнал «Музика»

Хоч ще одна україномовна публікація про Фестиваль, а саме - стаття¹⁸ в українському інтернет-журналі «Музика» у 2020р. - багато в чому буквально цитує згадану раніше статтю Юріної, вона додає нової перспективи до контексту, з якого він виріс. Авторка статті Ольга Голинська пише наступне: «Українська музика якщо є не широковідома в Америці, то її точно знають і вже чули багато творів як сучасних, так і класичних композиторів, у багатьох штатах: у Техаському християнському університеті відбулися два фестивалі камерної української музики, низка симфонічних концертів пройшла в Північно-Західному університеті (Чикаго, Іллінойс), концертні сезони Українського інституту в Нью-Йорку тішать слухачів різноманітними програмами. Але те, що має незабаром відбутися, надихає на подальшу популяризацію вітчизняної музики та визнання її світовою музичною спільнотою».

¹⁸ <https://mus.art.co.ua/novy-festyval-ukrains-koi-muzyky-na-manhetteni/>

«Український Інститут»

Останнім ґрунтовним матеріалом про Фестиваль Сучасної Української Музики у національних медіа є стаття Українського Інституту за 2023 рік. На відміну від усіх інших, згаданих раніше публікацій, вона є не просто анонсом, а радше ретельно виконаним коротким аналізом фестивалю і детальним підсумком усіх попередніх його сезонів. Оскільки ця стаття є великою за об'ємом, то прочитати її в повному обсязі пропоную за посиланням у виносці¹⁹, а тут важливим вважаю згадати ключові цитати чи рефлексії з новою, не поданою ніде, окрім цієї статті та вебсайту фестивалю інформацією про нього у трьох наступних тезах.

По-перше, автор матеріалу чітко й коротко сформулював мету фестивалю: «привернути увагу до унікального внеску України в академічну музику та ознайомлення аудиторії з творами молодшої генерації українських композиторів».

По-друге, автор виокремив цільову аудиторію фестивалю - це «професійна музична спільнота Нью-Йорка та США», а також «аудиторія, що цікавиться українською культурою та Україною», як і аудиторія, яка «цікавиться академічною музикою».

По-третє, ця стаття надає детальний архів не лише програми кожної з подій фестивалю, чи імена виконавців, але також і загальної тематики кожного з його сезонів. А разом з анонсом майбутнього сезону у тексті можна знайти також інформацію про всі та локації, а також – навіть ціну квитків («вартість квитків – від 15 доларів»).

¹⁹ <https://ui.org.ua/sectors/ukrainian-contemporary-music-festival/>

Фестиваль в іноземних медіа

Іншою знаковою частиною згадок та відгуків про Фестиваль Сучасної Української Музики у медіа є англomовні джерела. Далі я проаналізую деякі зі статей, зокрема публікації таких всесвітньо відомих видань як «The New Yorker», «The New York Times», «New York Classical Review», «New York », та інші.

The New Yorker

У публікації²⁰ «The New Yorker» від 29 січня 2024 р. журналіст зосереджує особливу увагу на новому на той час творі Романа Григоріва «Langsam 9M27K» для камерного оркестру і снаряду російської ракети, в якому творець крізь музику намагається «показати її енергію, її історію та її біль». Автор тексту знайомить читачів із незвичним контекстом цієї композиції, диктованим складними подіями в Україні, зокрема з планом Р. Григоріва зіграти на ракеті радянської установки «Ураган», яку композитор отримав від військового, чиє фортепіано було знищено подібним снарядом - «якщо американські митники дозволять її перевезти». Автор статті називає такий інструмент «несподіваним» і «незвичним», а приємною несподіванкою в його тексті для мене особисто і важливим моментом для української культури загалом є посилання на прогресивне українське інтернет-видання «The Claquers», котре пише про музику й інші види мистецтва українською та англійською мовами. Він цитує матеріал видання про Григоріва: «Я виживаю завдяки мистецтву, яке обертається навколо війни. Я зараз я не можу говорити ні про що інше й не можу виразити себе іншими засобами. Це — наша реальність».

²⁰ <https://www.newyorker.com/magazine/2024/02/05/chornobyldorf-music-review>

Автор додає, що композитор «відчуває потребу звернутися до західної публіки, яка або зосередилася на інших кризах, або взагалі втратила інтерес». Таким чином, ця стаття стає одним із прикладів того, як українська культура грає роль важливого - і почутого в світі - політичного голосу українського народу в історичний час.

The New York Times (2023)

Інша стаття²¹ відомого американського видання за 19 березня 2023 р. є цінною та цікавою, бо розкриває не лише програму фестивалю, але й основний фокус його сезону - присвяту знаковому українському композитору Борису Лятошинському. Вона анонсує та коментує всі концерти і дискусії, знайомлячи своїх читачів зі сторінками біографії Лятошинського, зокрема із тим, що «у своїй ранній творчості він звертався до експресіонізму, а згодом став впливовим педагогом Київської консерваторії, підтримуючи численних учнів, серед яких - один з найвідоміших українських композиторів сучасності Валентин Сильвестров». Автор тексту зазначив ще, що «Лятошинський прожив період Визвольних змагань, піднесення Леніна й Сталіна, а також обидві світові війни (...) і лише після смерті Сталіна він зміг повернутися до власного композиторського голосу, а сьогодні його пам'ятають як батька української сучасної музики». Журналіст підкреслив проведену в програмі UCMF паралель між Лятошинським і Белою Бартоком та Аароном Коплендом - «композиторами, котрі, як і Лятошинський, формували національний музичний стиль».

Окрім того, автор тексту будує неймовірно важливий міст між музикою і політикою, пишучи, що за кілька годин до початку Фестивалю Української Сучасної Музики Міжнародний кримінальний суд звинуватив президента росії

²¹ <https://www.nytimes.com/2023/03/19/arts/music/ukrainian-contemporary-music-festival-review.html> Printed on March 20, 2023, Section C, Page 4 of the New York edition with the headline: Despite the Gloom of War, a Festival Celebrates Ukraine's Soul

В.Путіна у воєнних злочинах та видав ордер²² на його арешт у зв'язку з масовим викраденням і депортацією українських дітей. Він пише: «Консул України в Нью-Йорку Олексій Голубов повідомив цю новину зі сцени. Голубов зазначив, що цьогорічний фестиваль, вже четвертий за рахунком, проходить у час, «коли під загрозою перебувають наша культурна ідентичність, наша історія і наша музика».

The New York Times (2022)

Автор статті²³ «Спланований до війни, фестиваль підносить сучасну українську музику» за 21 березня 2022 р. пише, що Фестиваль Української Сучасної Музики «повернувся втретє, представивши програму творів, пов'язаних із темами природи та міфології» і наголошує: хоч «подія й набула нової актуальності» через вторгнення РФ в Україну останніми тижнями, її «дух залишився незмінним». Він зазначає, що критики команди «The New York Times» побували на двох із трьох концертів фестивалю («Лісова пісня» та «Антропоцен») і фахово описує програму цих вечорів, згадуючи зокрема твори Івана Небесного, Золтана Алмаші та Остапа Мануляка. Автор слушно загортає свій аналіз в історичний та політичний контексти, називаючи музику нейтрального за тематикою сезону фестивалю «мандрівкою українським ландшафтом, багатим на сільське господарство і природні ресурси, який (...) став об'єктом заздрості Гітлера й постраждав від сучасних катастроф, таких як Чорнобиль чи недавнє вторгнення». Більше того, автор пише, що «війна відчутно тяжіла над виступами» також тому, що деякі з виконавців банально не змогли виїхати з України для свого виступу на сцені Нью-Йорка. Та його найважливішою, на мою думку, тезою, яку згодом цитували онлайн, зокрема й на сайті USMF, є наступна: «Сам факт існування фестивалю завжди був

²² <https://www.nytimes.com/2023/03/17/world/europe/icc-putin-ukraine-war.html>

²³ <https://www.nytimes.com/2022/03/21/arts/music/ukrainian-contemporary-music-festival.html>

запереченням твердження президента росії Володимира Путіна про те, що української культури не існує».

New York Classical Review

Згадуючи один з концертів того ж сезону UCMF у своїй статті²⁴ за 19 березня 2022р, журналіст американського видання «New York Classical Review» також описує музичні твори програми вечора і додає, що «в думках публіки витали жахливі новини про людські страждання в Україні, навіть коли звучала музика, яка оспівувала красу і таємничість її природи». Він зазначає: «На відміну від благодійного концерту на підтримку України в Метрополітен-опера, що відбувся у понеділок, цей концерт, хоч і теж спрямовував кошти з продажу квитків та донатів на гуманітарну допомогу Україні, минув без помпезності чи патріотичних жестів — лише з кількома словами про те, чому деякі музиканти з України не змогли прибути до США, як планували», а композиторка Алла Загайкевич мусила видозмінити свій твір «Nord/Ouest», аби компенсувати їхню відсутність на його виконанні. Крім того, автор тексту анонсує програму наступних концертів фестивалю і згадує його учасників - народжених в Україні американську піаністку Маргариту Ровенську та віолончелістку Стеллу Салей, а також інших американських музикантів: вокальний ансамбль «Ekmeles», перкусіоніста Шона Статсера, кларнетиста Глеба Канасевіча, скрипальку Сабіну Торосян, віолончелістку Стеллу Салей, диригента Джеймса Бейкера, флейтистів Келлі Барнет, Лору Кокс, Ізабель Лепанто Гляйхер, Ліндсі Екенрот та Аліс Тессь'є й інших.

²⁴ <https://newyorkclassicalreview.com/2022/03/ukrainian-contemporary-music-festival-opens-with-evocative-forest-song-program/>

The New Yorker

Публікація²⁵ «The New Yorker» за 3 березня 2022 р. варта уваги, перш за все, тому, що згадує засновницю фестивалю Лію Бетстоун та її слова, що пояснюють актуальність проєкту в 2022-му році: «Брехня про те, що Україна не має власної культури, лежить в основі заяв Путіна, нібито українська нація — це радянський винахід. Це є частиною риторики, яку він використовує для виправдання вторгнення до суверенної країни». Втім, якщо слова арт-директорки UCMF Л.Бетстоун є однозначними й слугують важливою політичною заявою про Україну на міжнародній культурній арені, то наступна фраза журналіста здається мені дещо суперечливою: «Коли військова істерія зростає з усіх боків, ці слова та ця музика можуть супроводжувати громадян у кожній країні». Маю надію, що автор тексту намагався наблизити складну тему до свого читача, зробивши її радше універсальною, а не прагнув релятивізувати факти про те, що цю війну в Україні почала росія і що лише вона є відповідальною за свою, нічим не спровоковану, агресію. Цю надію виправдовує інша його теза: попри те, що концертна програма складається з сучасної музики, яка є частиною національної традиції, «композитори, представлені на фестивалі, часто виходять за межі національної тематики, звертаючись до планетарних екологічних криз». Таким чином, українська музична культура подається у глобальному контексті - як рівноправна частина світової.

²⁵ <https://www.newyorker.com/culture/cultural-comment/valery-gergiev-and-the-nightmare-of-music-under-putin>

New York Public Radio

Про українську музику не лише писали в газетах, але й говорили на радіо. Короткий і концентрований матеріал²⁶ про UCMF в ефірі Нью-Йоркського публічного радіо від 5 березня 2021 р. фокусує свою особливу увагу на постаті Вікторії Польової — «однієї з найвідоміших композиторок України, чиє ім'я у США майже невідоме». У ньому автор згадує перший сезон Фестивалю Сучасної Української Музики, котрий відбувся ще до карантинних обмежень у зв'язку зі спалахом вірусу «сovid-19», та анонсує концертну програму сезону, що наближається: «Очікуйте почути композиції Вікторії Польової, а також музику її колег - програму, присвячену Київському авангарду, та електроакустичні твори».

Center for the Humanities (2022)

Стаття²⁷ про UCMF на сайті Центру Гуманітарних Студій при CUNY Graduate Center за 2022 р. є поєднанням лаконічного запрошення публіки на Фестиваль Сучасної Української Музики, який подається як «платформа для виконання та обговорення складного й унікального внеску українських композиторів у сучасну музику через три окремі концертні програми та академічні дискусії з науковцями і музикантами» і презентує «нову музику, сучасні події та культуру України», а також - емоційного та розгорнутого звернення засновниці фестивалю Л.Бестоун (яка привезла ідею про створення UCMF з Києва, куди їздила досліджувати українську музику саме на стипендії від Graduate Center) про Україну в 2022 р. та офіційну позицію Фестивалю. Подаю частину із цієї заяви у формі прямої мови: «UCMF 2022 відбудеться незважаючи на виклики, маючи на меті показати українських митців та музику саме тоді, коли це найважливіше. Ніколи раніше не було так важливо дати українському мистецтву і митцям міжнародний голос. Кожен прояв солідарності

²⁶ <https://www.wnyc.org/story/viktoria-poleva-ukrainian-contemporary-music-festival-live-stream/>

²⁷ <https://centerforthehumanities.org/event/2022-ukrainian-contemporary-music-festival/>

з Україною є надзвичайно важливим; ми закликаємо вас підтримувати українських митців усіма можливими способами. Ми пропонуємо три виступи сучасних українських композиторів і митців у Нью-Йорку. Запрошуємо вас приєднатися та відкрити для себе неймовірну музику з України».

Center for the Humanities (2020)

Інша стаття²⁸ Центру за 12 травня 2020 р. - це наповнений цікавими деталями та особистими спостереженнями текст Л.Бетстоун про український культурний та історичний контекст, із дослідження якого народилася ідея заснувати Фестиваль Сучасної Української Музики в Нью-Йорку. Американська музикознавиця українського походження написала: «Ідея фестивалю полягала в тому, щоб створити платформу для знайомства публіки Нью-Йорка з нещодавною культурною історією України та тим, як її музика реагувала на соціальні й політичні події». Згадавши про тіньову політику і корупцію, з якою часто асоціювали Україну до вторгнення РФ, Л.Бетстоун написала, що «Україна – більше, ніж це, і хоча про Україну й говорять в американській громадськості, я прагнула показати їй зовсім інший бік того, що країна пропонує світові, показати, що продуктом України є також прогресивні, креативні та захопливі проекти».

Далі арт-директорка UCMF детально описала свій фестивалю і програму його першого сезону, підкресливши, що він охопив не одне покоління музики українських композиторів, розтягнувся на цілий Нью-Йорк - від зали Елбеша в Graduate Center до Українського Музею в East Village, а також залучив не лише українських, але й американських музикантів.

Поза тим вважаю доречним згадати, що в рамках даного тексту також подане інтерв'ю, яке Лія Бетстоун провела з дослідником музики та професором

²⁸ <https://centerforthehumanities.org/constructing-a-national-canon-ukraines-musical-landscape-after-the-revolution-of-dignity/>

музикознавства Університету штату Аризона Пітером Шмельцом, в якому підняла кілька неймовірно важливих для України та цікавих для міжнародної публіки питань: про взаємозв'язок музики та політики, особливо в Радянському Союзі, про зародження авангардного руху на його теренах як протесту проти цензури й панівної естетики соцреалізму, про особливості й відмінності музичних жанрів різних країн Східної Європи, і про вплив Помаранчевої Революції та Революції Гідності на творчість українських митців, зокрема на музику Валентина Сильвестрова.

3.2. Плани команди фестивалю на майбутнє

Поза прагненням команди UCMF розширити програму сезонів із трьох вечорів до чотирьох, одним із планів Лії Бетстоун на майбутнє Фестивалю є також загальне розширення репрезентації української музики ще й в етнокультурному вимірі, аби показати світу «різноманіття етнічних традицій кримських татар, єврейських, вірменських та інших спільнот, що перетинаються в межах кордонів України» і їхні впливи на сучасну музику. Такий підхід, за її словами, дозволить не лише охопити ширший спектр локальних традицій, але й «спробувати вибрати теми, які поєднують українську музику з іншими музичними традиціями», сприяючи її сприйняттю іноземцями як рівноцінної частини загальнолюдської культури і поглиблюючи міжкультурний діалог.

Разом з тим Л.Бетстоун сподівається додавати до програми фестивалю більше українських композиторів, творчість яких є вартою уваги, але досі залишається мало висвітленою на концертах фестивалю зокрема й у світі загалом. Арт-директорка згадує, до прикладу, музику Валентина Бібіка, при тому наголошуючи, що можливість втілити цей та інші задуми безпосередньо залежить від фінансових ресурсів фестивалю.

Від фінансування також залежить реалістичність мрії Л.Бетстоун працювати з повноцінним оркестром, який би міг виконати «багато прекрасної симфонічної музики», яка ще ніколи не звучала на сцені Нью-Йорка.

І врешті, одним із найпріоритетніших планів команди організаторів Фестивалю Сучасної Української Музики на майбутнє є його активна залученість до різних форм співпраці з іншими міжнародними проєктами. Л.Бетстоун наголошує на відкритості команди до взаємодії: «Нам не конче робити все самостійно - ми теж шукаємо більше нагод для партнерства, щоби використати нашу експертність на всіх можливих платформах». Власне тому в постійному фокусі і довгострокових мріях засновниці фестивалю є також співпраця з відомими іноземними колективами світового рівня (на кшталт хору «Trinity Wall Street Choir»), адже вона переконана, що міжнародна взаємодія допомагає залучити більше публіки з різних соціальних груп, а отже - ефективніше сприяє кращій видимості української музики у світі.

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного дослідження мені вдалося виконати всі поставлені перед собою цілі й дійти до численних висновків, найголовніші з яких пропоную Вашій увазі.

Перш за все, варто критично визнати, що інтерес іноземної преси до української музики, особливо в контексті Фестивалю Сучасної Української Музики в Нью-Йорку, і зокрема інтерес відомих на цілий світ американських видаль, активізувалися лише після 2022 р., що логічно співвідноситься із глобальним зростанням зацікавлення до України та її культури з боку світової спільноти після російського повномасштабного вторгнення в Україну того ж року.

Водночас, враховуючи всю проведenu аналітичну роботу про UCMF з огляду на передумови його створення, його діяльність та відгуки про неї у пресі, можу впевнено й радісно сказати, що будучи фактично єдиною зосередженою виключно на сучасній українській музиці міжнародною платформою для концертів та академічних дискусій, цей фестиваль засвідчив надзвичайну важливість і високу актуальність створення стабільних майданчиків для системного представлення української музичної культури за кордоном.

Крім того, вважаю доречним врахувати історію висвітлення нової української музики в світі ще до створення UCMF і визначити її як таку, без якої фестиваль би мав значно хиткіший ґрунт для зростання. Та завдяки наявності цієї основи, особливо у формі «Варшавській осені» та її тривалого професійного партнерства з українськими композиторами, а також за рахунок надзвичайно відданої і якісної роботи команди Фестивалю Сучасної Української Музики в Нью-Йорку від року створення і до 2022, зацікавлені критики й готова підтримувати українську культуру іноземна публіка мала доступ до вже сформованої та дуже авторитетної англomовної платформи, до якої можна було

б із довірою звернутися в пошуках кращого розуміння української музики та можливостей її представлення і просування у світі.

Таким чином, практику організації американського фестивалю, зосередженого виключно на українській музиці, можна назвати успішним кейсом, котрий, сподіваюся, надихне українську діаспору також з інших країн на розширення практики подібних фестивалів та ефективної адвокації української культури в світі.

Іншою моєю надією є те, що ця робота про UCMF, особливо її академічна публікація чи опубліковане в її рамках неформальне інтерв'ю з Л.Бетстоун, може, щонайменше, підтримати фестиваль і додати йому ще більшого публічного розголосу. А як максимум - ця праця могла би стати джерельною базою для когось із українських музикознавців при дослідженні позицій нової академічної музики України поза її межами або ж мотивацією розкрити цю тему ще глибше, завдяки чому українська музична традиція зможе стати на крок ближчою до елементарного впізнання, а згодом і заслуженого визнання на міжнародній арені вже не лише через війну рф проти України, але через вирахну самобутність і цінний вклад української музики в культурну скарбницю світу.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. *Ukrainian Contemporary Music Festival* [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://ucmfny.com/>
2. Kroeber, A. L., & Kluckhohn, C. *Culture: A Critical Review of Concepts and Definitions*. — 1952.
3. Geertz, Clifford. *Thick Description: Toward an Interpretive Theory of Culture*. — In: *The Interpretation of Cultures: Selected Essays*. — New York: Basic Books, 1973. — С. 3–30.
4. *Culture as Soft Power: Bridging Cultural Relations, Intellectual Cooperation, and Cultural Diplomacy*. — Carbó-Catalan, Elisabet; Roig Sanz, Diana (Eds.). — New York: Routledge, 2022.
5. Зінкевич Ю. *Українська музика на глобальній мапі: чому це важливо і як це робити?* // The Claquers. — 2024. — 9 квітня. — Режим доступу: <https://theclaquers.com/posts/13562>
6. Савчук І. «Варшавська осінь» 1950-х — 1960-х і український комунікативний контекст // Сучасне мистецтво. — 2019. — № 15. — С. 255–270. — DOI: <https://doi.org/10.31500/2309-8813.15.2019.185949>. — Режим доступу: <https://doaj.org/article/0945b6844fa44cdbaef64f819a4c7f9a>
7. Українські композитори на «Варшавській осені» // *Критика*. — 2022. — № 3–4. — С. 19–28. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://krytyka.com/ua/articles/ukrainski-kompozytory-na-varshavskii-oseni>
8. *Huddersfield Contemporary Music Festival hcmf// 2022 opens with UK premiere of hard-hitting Ukrainian opera Chornobyldorf*. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.huddersfieldunlimited.co.uk/huddersfield-contemporary-music-festival-hcmf-2022-opens-with-uk-premiere-of-hard-hitting-ukrainian-opera-chornobyldorf/>
- 9.

10. *Ukrainian Freedom Orchestra – Lucerne Festival*. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.lucernefestival.ch/en/program/ukrainian-freedom-orchestra/2167>
11. ISCM – International Society for Contemporary Music. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://iscm.org>
12. *Ukrainian Contemporary Music Festival* // Ukrainian Institute. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ui.org.ua/sectors/ukrainian-contemporary-music-festival/>
13. *Фестиваль сучасної української музики* // Голос Америки. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.holosameryky.com/a/festyval-suchasnoyi-ukrayinskoyi-muzyky/5312057.html>
14. *UCMF* – відео з інтерв'ю К.Стеценко та Л.Бетстоун – [YouTube-ресурс]. – Режим доступу: <https://youtu.be/YerDmaKe9TM?si=G597utUmzXbXjM0a>
15. *Ukrainian Composers – Association Website*. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
[https://composersukraine.org/index.php?cHash=e018f6715485adc0ab1356e9abaca907&id=27&tx_ttnews\[tt_news\]=283](https://composersukraine.org/index.php?cHash=e018f6715485adc0ab1356e9abaca907&id=27&tx_ttnews[tt_news]=283)
16. *Новий фестиваль української музики на Мангеттені* // Mus.Art. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mus.art.co.ua/novy-festyval-ukrains-koi-muzyky-na-manhetteni/>
17. *Despite the Gloom of War, a Festival Celebrates Ukraine's Soul* // *The New York Times*. – March 20, 2023. – Section C, Page 4. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.nytimes.com/2023/03/19/arts/music/ukrainian-contemporary-music-festival-review.html>
18. *ICC Issues Arrest Warrant for Putin Over Ukraine War* // *The New York Times*. – March 17, 2023. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.nytimes.com/2023/03/17/world/europe/icc-putin-ukraine-war.html>
19. *Ukrainian Contemporary Music Festival Opens With Evocative “Forest Song” Program* // *New York Classical Review*. – March 2022. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

- <https://newyorkclassicalreview.com/2022/03/ukrainian-contemporary-music-festival-opens-with-evocative-forest-song-program/>
20. *Valery Gergiev and the Nightmare of Music Under Putin // The New Yorker*. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.newyorker.com/culture/cultural-comment/valery-gergiev-and-the-nightmare-of-music-under-putin>
21. *Viktoria Poleva at the Ukrainian Contemporary Music Festival – WNYC*. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.wnyc.org/story/viktoria-poleva-ukrainian-contemporary-music-festival-live-stream/>
22. *2022 Ukrainian Contemporary Music Festival // Center for the Humanities*. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://centerforthehumanities.org/event/2022-ukrainian-contemporary-music-festival/>
23. *Constructing a National Canon: Ukraine's Musical Landscape After the Revolution of Dignity // Center for the Humanities*. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://centerforthehumanities.org/constructing-a-national-canon-ukraines-musical-landscape-after-the-revolution-of-dignity/>

ДОДАТОК 1

Транскрипція і переклад інтерв'ю Ксені Стеценко з Лією Бетстоун про Фестиваль Української Музики в Нью-Йорку

К.С. - Вітаю! Мене звати Ксеня Стеценко, я українська композиторка і я маю за честь спілкуватися з Лією Бетстоун, засновницею й мистецькою керівницею Українського фестивалю сучасної музики в Нью-Йорку. Вітаю!

Л.Б. - Дякую!

К.С. - Моїм першим питанням є те, з яким до Вас звертаються, мабуть, найчастіше, та все ж, воно важливе: що таке Фестиваль сучасної української музики (UCMF) і в чому його цінність для України та для Нью-Йорка?

Л.Б. - Це - щорічний фестиваль сучасної української музики, що триває три дні. Наразі три, можливо, згодом ми його розширимо. Зараз ми щороку проводимо три концерти і принаймні одну подію іншого типу. Зазвичай це академічна дискусія чи певного роду круглий стіл з композиторами, які беруть участь у фестивалі. Ми створюємо можливість обговорення та спілкування. І, на мою думку, це особливо важливо для України зараз, адже це нагода зробити українську культуру помітнішою поза межами цієї країни. Та навіть перед повномасштабним вторгненням (а ми почали у 2020, якраз перед ковідом) моєю іспірацією та мотивацією було бажання показати жителям Нью-Йорка, котрі назагал схильні серйозно цікавитися новинами й новизною того, що відбувається в сучасній музиці, показати їм те, що відбувається в Україні. Адже до 2019 я сама не знала всієї глибини і багатства нової музичної культури в Україні. Й після того, як мене з нею познайомили певні друзі та колеги, коли я пізнала її

завдяки своєму дослідженню, я подумала, що це неймовірно! І навіть у дечому більш захопливо, ніж деякі речі, що відбуваються у Нью-Йорку. Тому жителям цього міста це має сподобатися, вони мають знати про це. Також я думаю, що фестиваль важливий для Нью-Йорка, бо ми завжди співпрацюємо з місцевими музикантами, чим сприяємо залученню нью-йоркської музичної спільноти. Це забезпечує її альтернативним репертуаром, новою музикою і новою сценою. Я гадаю, що навіть ніша сучасної музики може стати трохи замкнутою, а ми даєм колективам та виконавцям інший ресурс із новою музикою, щоб розширити їхній репертуар і посприяти висвітленню українських композиторів.

К.С. - Однозначно, дуже дякую! Отже, цей фестиваль збагачує як музикантів, так і публіку. Що, до речі, важливо, бо я б назвала Нью-Йорк мегаполісом і одним з центрів академічного й культурного середовища, яке готове сприймати і також готове на віддачу зі свого боку. Так є зараз. Але як було раніше, як би Ви описали контекст української музики в Нью-Йорку до фестивалю? І чи була вона достатньо представлена у США назагал? Бо я знаю, у Вас є багато друзів в Україні, які радо запросили Вас до нашої культури, так би мовити, з закулісся і дозволили побачити все у повному вимірі та в деталях. Але з перспективи звичайного американського слухача, як би Ви схарактеризували українську музику до появи фестивалю?

Л.Б. - До 2022 пересічний представник аудиторії майже не мав доступу до української музики. Є лише кілька справді чудових ініціатив і людей, які працювали в цьому напрямку до фестивалю. Як от музична програма в Українському Інституті Америки, де впродовж тривалого часу виконують українську музику як частину репертуару. Зараз у них, думаю, десь 35-тий сезон чи щось таке. Вірко Балей, українсько-американський композитор, якому зараз 85 років, був особливо активним у 90-тих і знайомив американських музикантів з українською музикою. Joel Sachs зі своїм Ensemble Continuum виконував багато української музики в 90-тих завдяки дружбі з Вірком і його сприянню. Та, грубо

кажучи, поза такими малими комірками, було б дуже важко якось натрапити на українську музику випадково. На мою думку, це трохи змінилося з часу повномасштабного вторгнення РФ, що є добре, хоч і з дуже поганих причин. Ми платимо велику ціну за таку видимість. Та я маю на увазі, що тепер багато українських виконавців представляють українську музику, приїжджаючи з гастрольми до США. Але й американські музиканти і колективи хочуть підтримати Україну, виконуючи українську музику. Тож ми, як її ресурс тут, отримували дуже багато запитів на кшталт цього: «Я піаніст. Чи можете порекомендувати мені якийсь репертуар?»

К.С. - Тобто ви - платформа, що об'єднує людей?

Л.Б. - Так, бо коли люди гуглять українську музику англійською, то [фестиваль USCMF] - це перший результат пошуку, який вони отримують. Думаю, можливостей почути українську музику більше, але це досі нелегко, бо інституції звикли до свого сталого репертуару, і вони теж - особливо у США - дуже залежать від продажу квитків, що фактично впливає на їхнє виживання. А люди переважно не купують квитки на те, чого вони не знають. Ми зазвичай ідемо слухати вже знайому музику або ж ту, композитора якої любимо. І якщо ви ніколи раніше не чули про якое українського композитора, то ймовірність того, що ви підете на його концерт, мала. Для більшості людей. Тож ми досі маємо виклик. Але це повільно змінюється і оркестри, такі як Клівлендський симфонічний, якраз недавно виконували твір Лятошинського. Але щоби внести такі твори до регулярного репертуару, думаю, знадобиться ще багато часу.

К.С. - Ви згадали аудиторію, зокрема українців, які є, ймовірно, великою частиною Вашої аудиторії. Тож моє питання стосується саме публіки: як би Ви описали свою міжнародну публіку, а саме людей з Нью-Йорка, з огляду на те, як Ви її уявляли, і - якою вона є зараз фактично? Яким є профіль Вашої аудиторії у

відсотковому співвідношенні людей з України і людей, чиє знайомство з Україною починається завдяки відвідуванню Вашого фестивалю?

Л.Б. - Число не таке високе, як мені би того хотілося. Було би гарно мати більше - це наша довгострокова ціль. Я думаю, першого року аудиторія фестивалю була майже виключно українською, за виключенням хіба наших іноземних друзів чи колег: прийшли люди з української діаспори та українці, що живуть у Нью-Йорку. І з часом це поступово змінилося на, гадаю, 70/30%. І причиною цього частково є співпраця з американськими музикантами. Тож одним із наших пріоритетів, особливо цього року, є партнерство з американськими ансамблями. Не просто з місцевими виконавцями індивідуально, а саме з добре відомими колективами, які приведуть свою аудиторію. Маю надію, що їхня аудиторія прийде на нашу подію разом з ними - і це буде подія з українською музикою у фокусі. Тож хотілося б отримати співвідношення 30/70, тобто перевернути його з 70/30, яке маємо зараз.

К.С. - Я певна, що одного дня це трапиться. Тримаємо за це кулаки! Дякую. Інше моє питання - про тему фестивалю. Кожного року він має головну тему, тож мені цікаво, що є головною причиною вибору тої чи іншої теми. І було б слушно одразу плавно перейти до теми цього річного фестивалю.

Л.Б. - Першого року ми не мали жодної конкретної теми. Звісно ж, кожен концерт фестивалю був зосереджений навколо певної тематики, але ми не мали теми самого фестивалю, бо тоді ще не знали, чи він повториться - чи залишиться одноразовою подією. Але з другого сезону й надалі ми завжди обираємо тему. Часом вона диктована подіями, тож у наш другий сезон, у 2021, коли ми проводили все онлайн через карантин, і це також був, очевидно, рік-ювілей Незалежності України, ми використали це як центральну ідею. В інших випадках я веду список творів, на які натрапляю, і коли вони починають формуватися навколо конкретної тематики, я занотовую все і зберігаю групами. І часом мене

вражає, наскільки багато творів існує на якусь тему, яку можна висвітлити в певному контексті. Також я намагалася вибрати теми, які будуть цікаві людям - теми не лише про Україну, але й про музику загалом. Наприклад, у 2022 наш фестиваль був організований навколо ідеї природи й ландшафтів. І звісно, це надзвичайно важливо в українській культурі, але це також актуально для всіх. І відбувається багато розмов про це у сфері музикології. Екомузикологія і роздуми про довкілля здавалися дуже доречними і слугували добрим вибором для обох: щось особливе й цінне для України, але також цікаве ширшій аудиторії. Тож це було нашим орієнтиром. Також є інші речі, як от аспекти української музики, які я хочу в якийсь момент підкреслити. До прикладу, різноманіття етнічних традицій, що перетинаються в межах кордонів України - це те, що я б хотіла зробити. Подивитися на музику культури кримли, єврейської культури, вірменської... Аби побачити це все в рамках України. І також спробувати вибрати теми, які поєднують українську музику з іншими музичними традиціями.

К.С. - Показати її як частину глобальної культури.

Л.Б. - Так. Тож коли ми виконували Лятошинського (а він, звісно, відомий український композитор, якого люди не з України, на жаль, не знають), ми розповідали про нього, також як про впливового вчителя, який мав покоління студентів, яким допоміг вирости. Це щось, що ми бачимо всюди в історії музики. І тоді легше провести паралелі з ним та іншими впливовими композиторами світу, і говорити про українську музику в діалозі з іншими традиціями, які добре відомі людям. Думаю, це допомагає, коли є щось, від чого можна відштовхуватися: почати з того, що ти знаєш, і тоді побачити, що Україна продовжує цю традицію.

К.С. - Тобто йдеться про додавання українського мистецтва до того, яке вже знайоме аудиторії.

Л.Б. - Так.

К.С. - Чудовий підхід!

Л.Б. - Цьогоріч фестиваль буде про музику та літературу. Коли я була в Україні кілька разів минулого року, я помітила, наскільки яскравою і захопливою є культура навколо книг. Мене вразило те, наскільки є багато книгарень і як багато зусиль вкладається у нові видання української класичної літератури. І навіть, хоч це, напевно, звучить трохи смішно, та навіть бренди одягу, що використовують письменників Розстріляного Відродження у якості фігурантів своїх лого... Знаєте, просто багато культури навколо літератури! Це утвердилось як важлива тема для фестивалю, коли у травні атакували харківську будівлю...

К.С. - Будинок «Слово»?

Л.Б. - Ні, друкарню «Друк».

К.С. - Будинок «Слово» також був літературним простором у Харкові, який потрапив під [російську] атаку, тому я спитала... Що ж, на жаль, так багато «цілей» було знищено, що вже важко вести список.

Л.Б. - Так. Та коли я була в Україні, коли влучили у друкарню, десь за тиждень-два до Книжкового Арсеналу, відбувалися всі ці розмови довкола літератури як елемента культури і знищення літератури як знищення української культури. На Книжковому Арсеналі була експозиція зі знищених книжок, і це було дуже сильно: можна було почути запах горілого паперу. Це мене сильно вразило. Недавно теж зросла кількість англomовних ініціатив, які фінансують переклади [української літератури]. Знаю, що Український Дослідницький Інститут Гарварда займається цим, Razom має відділ, що підтримує гранти на переклади.

Тож це здавалося добрим часом, аби скласти до купи сучасну музику й літературу - як для української, так і для американської аудиторії. Отож це і буде темою наступного фестивалю.

К.С. - З нетерпінням чекаю на нього, надто тому, що він не просто про один аспект культури, а про багато, і це робить його дуже особливим. Оскільки я дуже щаслива і вдячна, що моя музика звучала прем'єрою в минулому сезоні фестивалю, мені цікаво, як Ви обираєте нові імена української музики. Як це відбувається? Ви покладаєтеся на відчуття чи складаєте програму залежно від теми та можливостей, а може, є інший метод?

Л.Б. - Я не роблю це сама. У нас є команда, дорадчий комітет, до якого входять особи з України та США. Це люди, що в більшості знайомі з українською музикою, і, звісно, орієнтовані на американські аудиторії. Також люди в Україні, які можуть багато розповісти про те, що там зараз відбувається. Тож ми спілкуємося, зустрічаємося кілька разів після фестивалю кожного року й обговорюємо, що робитимемо далі. Накидуємо ідеї та імена, як тільки узгоджуємо конкретну тему. У нас є обмеження в плані розміру: розміру колективів і також тривалості творів. Адже ми хочемо виділити настільки багато людей, наскільки можливо. Просто часто не можемо обрати годинний твір. Було кілька винятків у минулому, та все ж, ми обмежені. Обмежені також бюджетом, тому не можемо найняти цілий оркестр. На жаль, бо є купа прекрасного симфонічного репертуару, який я б хотіла мати змогу виконати у Нью-Йорку. Та в нас просто немає бюджету на це, тож ми маємо ліміти. У мене є колеги з України, які можуть сказати «ось це молоді композитори, чию музику я недавно чув» або, до прикладу, «тут мій студент у Музичній Академії написав ось такий твір, який може підійти Вам тематично»... Я завжди підтримую зв'язок зі своїми українськими партнерами. Наприклад, з Іваном Остаповичем і Тарасом Демком з Ukrainian live, які багато працюють з новою генерацією українських композиторів. Тож я часто натрапляю на імена таким способом. А кілька разів

постила на своїй Facebook-сторінці, кажучи: «Друзі, шукаю щось...» Що-небудь, типу твору на таку-то тему. І люди часто пишуть, пропонуючи або свої твори, або ж когось, кого вони знають. І навіть тоді, якщо я не використовую їхній твір, я вже маю нове ім'я, про яке буду думати. Ось так ми вибираємо композиторів. Теж залежить від того, які твори пасують разом, що може бути доречним до програми у плані тематики, і складу інструментів. Особливо тому, що зараз ми намагаємося більше працювати зі сформованими ансамблями Нью-Йорка. Скажімо, якщо є три твори і всі вони можуть бути виконані цим відомим колективом, то ми можемо вибрати саме ці твори, а не інші, варті уваги - просто тому, що ми прагнемо на максимум використати можливість співпраці з ансамблем, який, сподіваємося, збільшить нашу впізнаваність. Тож це все враховується. І зараз я знаю, що ми маєм достатньо уваги. Деколи люди просто звертаються до мене і кажуть: «я - композитор, базований тут, а ось лінк на мій SoundCloud» абощо. І я тримаю базу даних із такими речима, і кожного року повертаюсь туди й дивлюся, що є що, і що могло би підійти програмі.

К.С. - Дякую. А як Ви ведете список знаних композиторів? Бо в нас їх є настільки багато і всі варті уваги й визнання... Як би Ви охарактеризували складання програми з огляду на це? Наприклад, чи додаєте Ви в музику одного й того ж композитора до програми усіх років? Чи маєте такі імена, чи завжди стараєтеся обирати нові імена відомих композиторів, щоби показати їх різноманіття?

Л.Б. - Я б сказала, що не було й року, коли ми не виконували Сільвестрова. І для нас це є частиною стратегії, бо його дуже добре знають - він є, мабуть, найупізнаванішим українським композитором. Якщо американці можуть не знати нічого про Україну, то він буде композитором, якого вони впізнають. І це може привернути їхню увагу. А взагалі я намагаюся не повторювати надто багато людей надто часто. У нас так багато композиторів, що вибір є! Це не так важко, як сказати «Ой, та в нас лише 5 людей, з яких треба вибрати». Їх дуже багато, ще й постійно з'являються нові композитори - молоді митці створюють музику. Та

є багато усталених композиторів, яких ми досі не мали нагоди виконати, на що ми чекаємо. Як от Бібік, до прикладу. Я б хотіла додати його до програми - може, не весь концерт його музики. Але в нього багато чудової творів, тож це є у моєму списку справ на майбутнє.

К.С. - Однозначно, це вимагає балансування, та це - багато можливостей для майбутніх програм фестивалю. Дякую! Я також хотіла спитати про Ваше бачення впливу, який фестиваль сучасної української музики має наразі. Вплив на рівень обізнаності з українською музикою за кордоном - можливо, не лише в Нью-Йорку, але й у США та у світі загалом, адже дуже гарно, що фестиваль транслюється онлайн.

Л.Б. - Я думаю, рівень обізнаності однозначно зріс. Чесно, мені трохи важко сказати. Люди пишуть мені з різних фестивалів, різних ансамблів та оркестрів також через мою роботу, тож я не можу сказати точно, чи це через фестиваль сучасної української музики, чи через мою академічну роботу. І ці дві сфери постійно перетинаються, але я отримую безліч листів від людей, що наткнулися на відео фестивалю на YouTube і хочуть дізнатися більше про якогось композитора. «Чи маєте ноти?» або «Чи можете зв'язати мене з кимось, бо хочу замовити у нього твір». Звісно, я б хотіла, щоб таких запитів було більше, але це вже точно є. Ефект відчутний. Фестиваль має ефект і робить міцний фундамент - це великий крок вперед порівняно з тим, що було раніше. Я писала програмні нотатки для деяких фестивалів Австрії, мене запрошували до співпраці дуже солідні оркестри, які виконують українських композиторів, і ще були люди, які писали: «Я мав музиканта з Alarm Will Sound», що є дуже відомим колективом нової музики, і один з них побачив наш вебсайт і тепер вивчає сучасну українську музику. І ми такі: «Давайте дружити, давайте щось робити, адже ми чули про вас і ми певні, що ви чули про нас». Тож я думаю, що ефект точно є. Та мабуть, не такий аж... Тобто в місті на кшталт Нью-Йорка відбувається багато всього.

К.С. - Тут дуже багато конкуренції! Чи конкуруєте ви з іншими українськими організаціями? Чи ви з ними у партнерстві?

Л.Б. - Я б хотіла бути у партнерських стосунках із ними, та я не певна, що це взаємно. Думаю, на жаль - і українська спільнота не є в цьому особливою - тут може бути багато закритості й територіальності в тому, що люди роблять. І я не буду називати жодних імен, але так, були організації, до яких я зверталася, аби спробувати зробити щось у партнерстві, і я фактично отримала відповідь, що їм не цікаво. Попри те, що, на мою думку, партнерство лише б розширило аудиторії обох сторін, а не забрало б їх у когось із нас. Та думаю, існує багато ентузіазму - люди хочуть займатися цією справою, показувати іншим українську культуру. Просто в певних випадках це означає, що організації, які прагнуть цього для української культури і, можливо, не мають багато досвіду такої роботи, все одно намагаються це робити. І було би краще, якби в таких випадках ми працювали разом замість того, щоби намагатися робити кожен своє окремо. Натомість можна було б покластися одне на одного й на людей у нашій спільноті, які знають цю роботу, цей світ. Та... Гадаю, багато людей з української спільноти впізнають те, про що я говорю, коли кажу, що є багато територіальності й конкурування... І я думаю теж, що культуру, яку так довго й інтенсивно атакували, само собою, хочеться інстинктивно зберегти. Хочеться пильнувати її, навіть якщо насправді це слугує протилежно до більшої мети, а саме - визнання цієї культури на світовій сцені. Але щоби дозволити цьому статися, треба трохи відпустити. А люди не хочуть, бо це їхній дім, це щось дуже дороге для них. Тож питання: наскільки сильно я хочу, щоби він був визнаний світом - і з іншого боку - наскільки сильно я хочу триматися за це як за своє власне й оберігати його так, як вважаю за потрібне? Думаю, тут існує велика напруга, особливо у діаспорі. І люди мають цілий спектр позицій у цьому питанні. Та ми, звісно, хочемо, щоби наша культура була помітною, щоби українську музику виконували американські оркестри і щоби про неї писали в New York Times. І підозрюю, що цього хочуть не всі. Деякі люди мають інстинкт: «та ні, давайте привеземо

співака з України, давайте будемо робити концерти в Народному Домі». І це просто інший підхід. На мою думку, нам потрібен кожен з них, але поки ми будемо працювати кожен зі своїм підходом, було б добре таки працювати як єдина спільнота, не роздрібнюючись і не закриваючись. І на мою думку, це ще є, нам ще є над чим працювати.

К.С. - Насправді, це дуже цікава тема, бо я бачу це так: Україна за кордоном, фактично, роздріблена на багато шматочків залежно від перспективи, залежно від людини, яка її залишила її і привезла «свою» Україну з собою, а також часу, коли це сталося - часу тої України, яку вона з собою взяла. Тож гадаю, Україна може бути представлена по-різному, власне в залежності від того, як і якою її зберегли різні покоління у різних ситуаціях, в яких вони змушені були покинути її в різний час. Тому вони й хочуть, звісно, берегти її саме такою, і хочуть у ній жити. Отже, яку з «Україн» Ви тримаєте у фокусі свого фестивалю? Звичайно, він сучасний, але «сучасний» - теж доволі широкий термін. Тож чи Ви намагаєтеся відобразити його якомога ширше, чи все ж схиляєтеся до наймодернішого? І я, безперечно, бачу, що Ви маєте сучасний підхід до промоції фестивалю й принципу відкритості та співпраці зі всіма (що, між іншим, є дуже характерним для Заходу і потрібним Україні). Але у плані репрезентації України Ви повністю відмовляєтеся від показу традиційної, класичної і майже кітчевої України, чи Ви говорите про це на круглих столах, можливо, як щось, від чого можна відштовхуватися, щоби рухатися далі?

Л.Б. - Ми намагаємося не показувати Україну з цієї перспективи, у такому, можливо, не надто приємному терміні «шароварщини». Не варто казати, що це не важливо. Я думаю, це теж гарна частина української культури. Більше того, однією з речей, які надихнули мене на подорож до своєї батьківщини [Лія має українське коріння] власне було споглядання Чиказького танцювального колективу «Громовиця» - ніде неможливо знайти більше «шароварщини», ніж там. Проте я думаю, що вона вже доволі добре репрезентована. А сучасна

культура - це те, що навпаки потребує висвітлення. Ми також оприявнюємо академічну культуру, яка по своїй суті вже відрізняється від фольк-культури. Наш фестиваль - про сучасну класичну музику, мистецьку музику, а не популярний репертуар, що формує те, як ми обираємо нашу програму. А втім, ми все одно включаємо туди як речі, які є надзвичайно експериментальними, так і речі, які, на нашу думку, будуть краще сприйматися ширшою аудиторією. Ми співпрацювали з майстрами бандури, щоби додати й цей елемент. Не так, аби просто показати традиційну народну музику чи навіть бандурну виконавську традицію, а щоби зобразити її частиною культури і щоби показати, що вона теж може брати участь у сучасному мистецтві.

К.С. - Це, по суті, переосмислення культурної спадщини. Це дуже важливо!

Л.Б. - Так. Це - ключова частина української музичної історії, і я думаю, що деколи... Знову ж таки, як Ви сказали, певні речі залишаються в тому ж стані, в якому вони були принесені з України. І це важливо, але варто також показувати, що вони не залишилися тільки в тій епосі, з якої прийшли - вони також жили, росли й еволюціонували, поки були в Україні. І зараз вони можуть брати участь і в інших сферах культури. Ми намагаємося скласти програму з творів, які є сумішшю того, що я вважаю складним для слухачів та, навпаки, більш знайомих і легких для сприйняття творів. Тож перший концерт цього річного фестивалю буде складатися з дуже викличної сучасної музики. На противагу, другий концерт буде таким собі салонним вечором мистецької пісні, який, думаю, буде відвіданий активніше і матиме більше резонансу серед людей, які не обов'язково є шанувальниками класичної музики, але люблять українську музику і будуть в захваті радше від неї, ніж від «дивних» мистецьких творів останніх років, які - не для всіх. Але ми намагаємося поєднувати їх, частково з метою показати, що сучасна музика в Україні - це не лише одна сторона, не тільки складна інтелектуальна нова музика, але й також дійсно красива сучасна музика, яка сприймається і розчулює. Гарно показувати цілий спектр, і Нью-Йорк є

чудовим містом для експериментування. Можна побачити, що працює для аудиторії, і дякувати Богу, людей предостатньо, щоби навіть мати різну публіку на різних концертах. Якщо у нас є щось, що буде знайомим для української спільноти репертуаром одного вечора, то іншого вечора буде виконавець чи колектив, якого краще знають у спільноті сучасної музики. У Нью-Йорку достатньо людей, аби зібрати абсолютно різні аудиторії. І це все одно буде лише краплею в океані у цьому великому місті.

К.С. - Останнє моє питання - про плани на майбутнє фестивалю. Він дуже виріс за останні 5 років і це вражає. Чи є у Вас намір залучити більше людей та організацій з міжнародної спільноти в якості своїх партнерів? Чи можливо, Ви навіть плануєте розширити свої локації? Як щодо планів на майбутнє?

Л.Б. - Спершу я маю сказати, що всі наші плани залежать від фінансування. Це завжди було впливовим фактором, особливо для мистецьких організацій. Я б хотіла розширення в плані кількості речей, які ми могли б робити під час сезону фестивалю. Тобто перейти з трьох концертів на чотири чи запровадити інший формат подій на додачу до вже наявних дискусій. Деякі люди у нашому комітеті говорили про ідею чогось на кшталт конкурсу нових творів, тобто вибору нової музики, написаної на замовлення фестивалю. Крім того ми почали робити події поза звичним сезоном фестивалю. Минулого квітня ми були партнерами концерту в Парижі, у Сорбонні. Нам не конче робити все самотійно, ми також шукаємо більше нагод для партнерства, щоби використати нашу експертність на всіх можливих платформах, де можна показати сучасну українську музику. В мене є мрія співпрацювати з Trinity Wall Street Choir і колись зробити з ними українську Різдвяну програму. Це стосується розширення співпраці з нашими іноземними колегами... Адже це, безумовно, допомагає залучити більше людей, це приводить пресу, воно допомагає, і я думаю, це є нашою метою. Я б хотіла одного дня мати можливість дозволити собі роботу з повним складом оркестру,

бо, як я сказала раніше, існує багато прекрасної симфонічної музики, яку ми ще ніколи не мали змоги включити до нашої програми. А поза тим...

К.С. - Чесно кажучи, в межах цього інтерв'ю Ви вже сказали більш, ніж достатньо. Це неймовірно, там дуже багато роботи! І ви вже її робите, тож я лише бажаю наснаги і всіх потрібних вам ресурсів, аби здійснювати мрії багатьох людей, які нарешті об'єднані навколо цього чудового Фестивалю сучасної української музики! Тож дякую за все, що ви робите, і за всі ваші ідеї. Сподіваюся, що вони всі втіляться успішно. І що скоро ми всі точно - і бажано скоріше - будемо святкувати з переможною музикою.

Л.Б. - Так, це буде великий момент. І я вже бачу там потенціал для чогось такого, що дасть нам змогу привезти в Україну американських музикантів, з якими тісно співпрацюємо, щоби виконати твори композиторів і зустрітися з ними - з тими митцями, які не мали як виїхати до нас. Або ж працювати з українськими виконавцями. Це відбудеться, і це буде чудово.

К.С. - Мені стало цікаво, чи музика, яку можна радше назвати депресивною, здається Вам загальною тенденцією в українській культурі. Чи Ви помітили, що музика здебільшого доволі мінорна? І не лише зараз, але й упродовж багатьох століть. Чи Ви все ж бачите проблиски мажору і надії, тобто більше світла в музиці молодших поколінь? Чи це щось, на що ще варто почекати до завершення війни?

Л.Б. - Однією з речей, які я чітко помітила як повторювану тему в українській культурі, не лише музичній, а загалом, (і я думаю зробити її темою одного з майбутніх сезонів фестивалю) є ідея чогось чудернацького, уявного, навіть потойбічного та фантастичного. Воно контрастує з тим темним, яке, ніби іронічно, присутнє в реальній історії України. І це заслуговує на увагу, особливо в країні, історія якої повна викликів, складних обставин і репресій. Тож я думаю,

це [світло] проростає звідти. І назагал я вже бачу багато надії в українській культурі. А говорячи про покоління, то відчувається велика різниця у поколіннях, які виросли у Незалежній Україні. І, думаю, інше покоління, що сформувалося вже після Майдану (а Революції Гідності вже 10 років) буде зовсім іншим. Тож я вірю, що майбутнє буде дійсно світлим. Просто дуже сподіваюся, що зараз усі витримують цей виклик, цю агресію і втримаються. Бо ці люди, ці молоді люди - неймовірні. Вони змінять країну, вони зможуть. В них - дуже багато потенціалу, таланту, креативу і стійкості... Все, що відбувається, те, що я бачила - нові ініціативи своїх друзів у сфері культури - попри всі ракетні обстріли й відключення світла... це просто... Чесно, я не думаю, що ми, хоч американці доволі пробивні, вмотивовані й мають свідомість досягаторів, я не знаю, чи ми би були здатні на таке, на таку самозарадність у настільки складні часи, щоби ще й створювати щось нове, а не просто відтворювати старе, і взагалі - творити.

К.С. - Це - частина опору, який є в українців. І добре, що в них є підтримка. Цей фестиваль насправді є чудовою платформою і подією, на яку хочеться чекати, особливо, будучи молодим композитором, скажімо. Цей фестиваль мотивує багатьох! Завдяки ньому дуже багато митців мають натхнення творити і знають, що їх почують, що їхній месидж дійде до людей, яким не все одно. Тож іще раз дякую за створення такого майданчика для української культури на міжнародній арені.

Л.Б. - Маю за честь.

К.С. - Дякую! Думаю, ми впоралися:) Було дуже глибоко. І ми можемо говорити безкінечно...

Відео цієї розмови можна переглянути на YouTube за посиланням:

<https://youtu.be/YerDmaKe9TM?si=j3jDipX1cHHYCymj> ²⁹

Або, відсканувавши даний QR-код:

Відсканувати

²⁹ Розмова відбулася англійською мовою, проте у відео також доступні субтитри з українським перекладом, створені авторкою інтерв'ю, які власне й представлені у цьому додатку.

ДОДАТОК 2

Повна програма фестивалю в українському перекладі

USMF 2025

12

березня

Круглий стіл «Дискусія про музику та літературу в Україні»

Запрошені лектори:

- Член команди «Ukrainian Art Song Project» й учасник хору Філадельфійської Опери **Андрій Скітко** (з доповіддю про українську мистецьку пісню та Ukrainian Art Song Project)
- Викладач Колумбійського Університету й перекладач **Марко Андрейчик** (з доповіддю про український андерграунд, зокрема фестиваль «Вивих»)
- Професорка Принстонського та Гарвардського Університетів **Тамара Гундорова** (з доповіддю про українську літературу від кобзарських часів до сьогодні)

*

13

березня

Концерт «Фантастика»

До програми концерту увійшли такі композиції:

- **Соломія Мороз** - «Сонячна Машина» (2025)
- **Тейлор Брук** - «Star Maker Suite» (2021)
- **Леонід Грабовський** - «І буде» (1993)

*

14

березня

Концерт «З Контрактової площі»

Програму концерту було складено з музичних творів, інспірованих літературою та поезією:

- **Леся Дичко** - «У човні» (за мотивами Лесі Українки)
- **Святослав Луцьов** - Вибірка з твору «Лютий Січень '23» (пісні на слова українських поетів)
- **Валентин Костенко** - Струнний Квартет No.2, II. «Andante quasi Allegretto» (присвячений Василю Еллану-Блакитному)
- **Стефанія Туркевич** - «Минають дні» (на слова Тараса Шевченка)
- **Федір Якименко** - Романси й пісні (за мотивами українських поезій)
- **Катя Суглобіна** - Струнний квартет «In Memoriam» (за мотивами Сергія Жадана)
- **Юрій Іщенко** «Нічні тіні» (за Михайлом Семенком)
- **Юрій Поволоцький** - Три романси (на слова Ліни Костенко)
- **Леонід Грабовський** - «Пастелі» (за Павлом Тичиною)
- **Вікторія Польова** - «Dover Beach» (за Меттью Арнольдом)
- **Борис Логінов** - «Шлях» (за мотивами Миколи Хвильового)
- **Валентин Сильвестров** - «Farewell» (на слова Тараса Шевченка)

*

15

березня

Концерт	«Ukrainian	Tone	Poems»
----------------	-------------------	-------------	---------------

До програми вечора увійшла камерна музика, створена на мотиви літературних творів класичний і сучасних американських та українських авторів - від Лесі Українки до Стівена Кінга:

- **Леонід Грабовський** - «Для Елізи» (на основі шифрів програмної мови
- **Адріан Мокану** - «Les chevaux de feu» (за мотивами «Тінів Забутих Предків» Михайла Коцюбинського)
- **Алла Загайкевич** - «Терцет для кларнета, скрипки та віолончелі» (за «Некрополісом» Тараса Прохаська)
- **Рената Сокачук** - «Пустиня Дише» (за Лесею Українкою)

- **Аліса Заїка** - «he only dreamed of places now...» (за мотивами твору Ернеста Гемінгвея «Старий і море»)
- **Олена Сєрова** - «Останній листок» (за О.Генрі)
- **Алекс Войтенко** - «Homo Fugens» (за Стівеном Кінгом)
- **Юрій Пікуш** - «Be a Cycle» (за твором Т.С.Елліота «Безплідна земля»)

*

15 березня 2025

Вечірка

«Afterdark»

Гостями вечірки був колектив **«Barva»**, що позиціонує себе як «американський гурт з українською душею».

UCMF 2024

27 березня

Круглий стіл про музику та міграцію

Запрошені спікери:

- Музикологиня Тіна Фрюгауф
- Засновниця UCMF Лія Бетстоун
- Композитори Михайло Чедрик та Ольга Зайцева-Герц

*

28 березня

Музична програма «DEFENSE-DEFIANCE-DEDICATION»

Цей концерт із назвою «Оборона. Непокора. Присвята» був присвячений десятирічній боротьбі України з російською агресією та новим сенсам, яких набула сучасна українська музика за цей час, зокрема у наступних творах:

- **Роман Григорів** - «Langsam 9M27K»
- **Кармелла Цепколенко** - Кантата «Читаючи історію»
- **Максим Коломієць** - «Сліди на сонці»
- **Золтан Алмаші** - «Місто Марії»
- **Ольга Зайцева-Герц** - «Бахмутська Рапсодія»
- **Леонід Грабовський** - «EQVIN»

*

29 березня

Концерт «Віркові Белею 85»

Програма події була присвячена ювілею українсько-американського композитора, і перед концертом, де звучала його музика, відбулася також вступна розмова **В.Балея** з музикологом **Пітером Шмельцом**. Програма:

- Ноктюрнал No. 5, «In the Grove» (1980)
- «Soliloquies & a Dialogue» (2023-34)
- Ноктюрнал No. 7, «Introitus» (1990; rev. 2013-14)
- Уривок «Dreamtime» (1993-95; rev. 2005)
- Treny IV (1996-99)
- Постлюдія «From Uniforms of Snow» No. 10, Interlude 2: Tren (2002-3)

*

30

березня

Концерт «TRAVEL diaries»

Кожен із музичних творів програми «Мандрівні щоденники» - це окрема історія про подорожі з ряду різних причин - через втечу, еміграцію, навчання або прощання:

- **Фіма Чупакін** - «One Day They Will Be Dancing»
- **Валентин Сильвестров** - «Прощай, світе»
- **Стів Райх** - «Різні Поїзди» (П. Єврова)
- **Мар'ян Філь** - «Devaldi Korbes»
- **Стефанія Туркевич** - «Пісні»
- **Михайло Чедрик** - «Sonare»
- **Ксеня Стеценко** - «Flüchtlingsdodekaphonie No. 24»
- **Кая Сариаго** - «Changing Light»

*

Вечірка «Afterdark»

Саме ця вечірка була першою подією нового неформального формату. Вона відбулася у співпраці Фестивалю Сучасної Української Музики та Першої Української Галереї у Сполучених Штатах Америки «**Mriya Gallery**». Партнерами вечірки був також «**RUKH ART HUB**», а музичну програму складала жива гра гурту «**Гопанка**».

UCMF 2023

16 березня

Публічна дискусія на тему «Музичний вплив України»

Запрошені спікери:

- Джой Каліко з Університету Вандербільта
- Пітер Шмельц з Університету Штату Арізона
- Ліза Сіренко з CUNY Graduate Center

*

17 березня

Концерт «Інспірації» до програми якого увійшли наступні твори:

- **Борис Лятошинський** - Соната для скрипки та фортепіано op.19 (1926)
- **Альбан Берг** - «Vier Stücke» для кларнету й фортепіано (1913)
- **Борис Лятошинський** - «Два романси» op.8 (1921)
- **Борис Лятошинський** - «Два твори» для альта і фортепіано op.65 (1965)
- **Валентин Сильвестров** - «Містерія» для флейти і шістьох перкусіоністів (1964)
- **Володимир Загорцев** - «Volumes» (1965)
- **Борис Лятошинський** - «Концертний етюд-рондо» op.55 (1962, 1967)

*

18 березня

Концертна програма «Еволюції», до якої увійшли наступні музичні твори:

- **Сергій Вілка** - «Switchings» (2020)
- **Алекс Войтенко** - GZI з присвятою Сергію Пілютікову (2009, 2014)
- **Андрій Дідоренко** - «7 українських народних пісень» (2022)
- **Анна Аркушина** - «...so they grow like sunflowers» (2022)
- **Олена Ільницька** - «Ноктюрн» для фортепіано соло (2019)
- **Яна Шлябінська** - «antropa belladonna» (2022)
- **Борис Лятошинський** - «Реве та стогне Дніпр широкий»
- **Соломія Мороз** - «in C»
- **Борис Лятошинський** - «Ой у полі могила»
- **Борис Лятошинський** - «Ой, вербо, вербо» (1941)
- **DUO SAS (Володимир Войт і Соломія Мороз)** - Імпровізації для бандури, флейти та електроніки

*

18 березня

Концерт «Розмови»

Програма концерту була присвячена українській музиці в контексті діалогу культур, тож до неї увійшли також твори іноземних композиторів:

- **Борис Лятошинський** - Квартет Номер 3 op.21 (1928)
- **Бела Барток** - Квартет Номер 3 (1927)
- **Борис Лятошинський** - Квартет Номер 4 op.43 «Сюїта на українські теми» (1943)
- **Аарон Копленд** - Секстет (1937)

UCMF 2022

18 березня

Концертна «Лісова Пісня», до програми якого увійшли такі твори, натхненні українською природою та міфологією:

- **Іван Небесний** - «Air Music 1»
- **Золтан Алмаші** - «The echo from hitting the trunk of a dry mountain spruce in Rytsarka Hurna village»
- **Анастасія Беліцька** - «Русалочка»
- **Остап Мануляк** - «Trees»
- **Алла Загайкевич** - «Nord/Ouest»

*

19 березня

Концерт «Ой у полі»:

- **Золтан Алмаші** - «Карпатська пісня»
- **Євген Станкович** - «Ранкова музика»
- **Мирослав Скорик** - «Гуцульський триптих»
- **Duo SAS** - Імпровізації та твори «String Air Synthesis»

*

20 березня

Концерт «Антропоцен»

До програми вечора увійшли два твори сучасних українських композиторів, які наштовхують на роздуми про втручання людини у природу і її руйнівну діяльність на Землі в минулому, а також зображають уявлення авторів про життя в постапокаліптичному світі майбутнього:

- **Олексій Шмурак** - «Greenland»
- **Роман Григорів та Ілля Разумейко** - «Chornobyldorf Partita»

*

21 березня

Круглий стіл «Музичні ландшафти»

У фокусі цієї дискусійної події була музика, природа та історія України.

Модераторкою дискусії була арт-директорка фестивалю **Лія Бетстоун**, а її спікерами стали:

- Професор слов'янських студій Університету Манітоби **Мирослав Шкандрій**
- Професор музикології Університету Західної Кароліни **Тайлер Кіннер**
- Співачка й ентузіастка американського етно-ансамблю «Ukrainian Village Voices» **Ася Мелешко**

USMF 2021

5 березня

Концерт «Голоси нового тисячоліття»

До програми концерту увійшли твори наймолодшої генерації українських композиторів, а саме:

- **Аліса Кобзар** - «S»
- **Адріан Мокану** - «Jeux for viola and piano»
- **Олена Сєрова** - «Suppression»
- **Борис Логінов** - «The Two»
- **Вікторія Польова** - « Music for Temo»
- **Максим Коломієць** - «Icy Echo of Your Silence»
- **Вікторія Польова** - «Songs of Innocence»
- **Яна Шлябанська** - «Almost Real Directions»
- **Олег Безбородько** - « ..To love, not to love...»

*

6 березня

Дискусія на тему: «Курування музичного фестивалю: підходи до нового репертуару»

Розмову про те, як знайомити аудиторію з новою програмою, вели:

- **Любов Морозова** - арт-директорка Київського симфонічного оркестру і музична кураторка Книжкового Арсеналу та «Bouquet Kyiv Stage»
- **Кристофер Гіббс** - професор музики в Бард Колледжі та креативний ко-директор фестивалю «Bard Music Festival»

Модераторкою дискусії була **Лія Бетстоун**

*

6 березня

Концертна програма «Київський Авангард»

До програми вечора увійшли твори представників Київського Авангарду:

- **Віталій Годзяцький** - «Розриви площини» (1938)
- **Володимир Загорцев** - Струнний Квартет номер 1 (1967)
- **Володимир Губа** - «Сповідь» (1967)
- **Леонід Грабовський** - «Concerto Misterioso» (1977)
- **Валентин Сильвестров** - «Драма» для фортепіано, скрипки й віолончелі (1971)

*

7 березня

Концерт «Електроакустичні звуки»

Зі вступним словом на початку концерту виступила українська композиторка **Алла Загайкевич**, чиї твори звучали в програмі вечора серед інших електроакустичних творів українських композиторів різних поколінь:

- **Катя Оленич** - «Коломийки»
- **Алла Загайкевич** - «Голос/Шлях»
- **Ujif_Notfound** - «Practice of Strings»
- **Алекс Чорний** - «As the dusk becomes silence» для бас-кларнета й електроніки
- **Святослав Крутиков** - «Хрономітрія» для віолончелі й електроніки
- **Анна Аркушина** - «Modelle» для скрипки і касети
- **Остап Мануляк** - «Lithos»
- **Алла Загайкевич** - «Punctum Reditum» для кларнета, скрипки, акордеона та електроніки

USMF 2020

28 лютого

**Круглий стіл на тему «50 років української культури:
музика, література і мистецтво»**

Учасники дискусії:

- Професор Колумбійського Університету **Марко Андрейчик**
- Професорка Колумбійського Університету **Оксана Нестеренко**
- Випускниця докторської програми SUNY Stony Brook
Олена Мартинюк
- Засновниця й арт-директорка UCMF **Лія Бетстоун**

Круглий стіл плавно і планово перейшов у **концертну програму**, до якої увійшли такі твори:

- **Ігор Щербаков** - «Канцона» для двох скрипок
- **Мирослав Скорик** - «Три екстравагантні танці»
- **Вірко Балей** - «Journey after Loves» (за поезією Богдана Бойчука)
- **Ганна Гаврилець** - «Червоне сонце» (на сл.Олександра Олеся)
- **Євген Станкович** - «Купальська пісня»

*

29 лютого

«Музика та революція в Україні»

Як і перший вечір фестивалю, ця подія поєднує два формати - дискусію та музичну програму.

Учасники панельної дискусії:

- Професорка Університету Штату Луїзіана **Інна Базаєв** (з доповіддю про експерименти з синтетичними акордами в композиціях Миколи Рославця)
- Професор Університету Штату Арізона **Пітер Шмельц** (з доповіддю про Валентина Сильвестрова і впливу революцій на його творчість)
- Професорка Хантер Коледжу в Нью-Йорку **Лія Бетстоун** (з доповіддю «Побудова національного канону: музичний ландшафт України з 2014»)

Розмову модерувала професорка музики Graduate Center of the CUNY **Анне Суорц**.

Концертна програма:

- **Микола Рославець** - «Медитація»
- **Кармелла Цепколенко** - «Цикли чорного місяця»
- **Валентин Сильвестров** - «Кітч-музика»
- **Валентин Сильвестров** - «Три пісні» (на сл. Т.Шевченка, Лесі Українки та П.Тичини)
- **Людмила Юріна** - «Тіні та привиди»
- **Іван Тараненко** - «Глобальні дзвони»
- **Анна Корсунь** - «Пісня риби»
- **Остап Мануляк** - «Оракул»
- **Святослав Луньов** - «Нові російські танці»
- **Євген Станкович** - Maidan Fresco
- **Сергій Зажитко** - До Семюела Бекета

*

1 березня

Композиторський круглий стіл

Дискусія розпочалася з доповіді музикознавці й композиторки Людмили Юріної про коротку історію вивчення сучасних українських композиторів в Україні, і продовжилася участю таких композиторів:

- Анна Корсунь
- Святослав Луньов
- Леонід Грабовський

Продовжила дискусію **концертна програма:**

- Людмила Юріна - «Silicon Interferences»
- Максим Коломієць - «Vinyl Snails»
- Даниїл Гетьман - «And with its Feet Cuts through the Path it Follows»
- Сергій Пілютіков - Квінтет
- Іван Небесний - «7 послань від дикої природи»
- Леонід Грабовський - Тріо для скрипки, баса й фортепіано
- Анна Корсунь - «Wehmut»
- Володимир Рунчак - «Fingerprints on Strings, Keys, and Valves»
- Святослав Луньов - «Zehn Stücke»
